

Informatieblad

Zouden de huidige twee presidentskandidaten van de Verenigde Staten het wat gemakkelijker hebben bij het Laatste Oordeel, omdat zij nu al voor de gehele wereld hun zonden hebben moeten belijden?

Wat onze zonden betreft, kunnen we beter met de barmhartige God te doen hebben dan met de duivel als aanklager, die zich nog altijd heer van de wereld waant en dus degenen zift, die op wereldniveau willen regeren. Het gaat hem in dit campagnetumult werkelijk niet om inkeer, levensverbetering en eeuwig heil, maar veelmeer is hij er met alle middelen op uit om een zo hoogmoedig mogelijk mens het presidentschap te laten opnemen en als lastdier voor zijn God vijandig karretje te spannen, want zijn tijd wordt kort.

Een monnik die zijn zonden openlijk in het schuldkapittel belijdt, is veel beter af dan deze twee! God vergeeft hem werkelijk zijn schuld door de absolute van de abt, en zijn belijdenis moest gebeuren voor een relatief kleine kring van medebroeders, niet voor een wereldwijd publiek, dat bewerkt wordt door bedenkelijke media.

En wat te denken van ons, die de oorbiecht hebben, waarin we de belijdenis van onze zonden slechts aan de biechtvader moeten doen om vergiffenis te krijgen. Dat is toch wel te doen!

Niet één keer per jaar, maar één keer per maand is aangeraden, omdat biechten goed is voor ons. Het brengt ons tot zelfkennis, die een eerste voorwaarde tot zelfverbetering is. Het is niet alleen heilzaam voor ieder persoonlijk, maar ook voor het huwelijk, het gezin en de burgerlijke samenleving.

De beroemde protestantse geleerde Leibniz heeft volgende lofprijzing over de Biecht geschreven: “Het kan niet ontkend worden, dat geheel deze instelling van de goddelijke Wijsheid waardig is. Wordt er iets heerlijks, iets lofwaardigs in de christelijke godsdienst aangetroffen, dan is het zeker deze instelling, die zelfs de Chinezen en Japanners met bewondering aanstaren. De biechtplicht immers weerhoudt velen van de zonden, vooral hen, die nog niet verstokt zijn, en schenkt de gevallen mensen veel vertroosting. Om deze reden beschouw ik een godvruchtig, ernstig en voorzichtig biechtvader als een machtig werktuig van God voor de zaligheid van de zielen. Zijn raad immers strekt om de neigingen te regelen, op de ondeugden te wijzen, de gevaren van de zonden te doen vermijden, het onrechtvaardig goed terug te geven, de twijfels op te lossen, het bedrukt gemoed te verlichten: in één woord, om alle zielenkwalen te genezen of te verzachten. Wordt er op aarde nauwelijks een groter schat gevonden dan een trouwe vriend, welk een schat is dan een vriend, door de onschendbare heiligheid van een goddelijk Sacrament tot geheimhouding en hulpbetoon gebonden!” (*System der Theologie*)

Laten we allemaal te biechten gaan om nu de volle aflaten, de volledige kwijtschelding van zondstraffen, voor de zielen in het vagevuur te kunnen winnen!

Pater Carlo de Beer

Katholieke Catechismus

over de kerkelijke crisis
derde oplage, 2012

Door P. Matthias Gaudron

De godsdienstvrijheid

39. Wat leert de verklaring over de godsdienstvrijheid van het Tweede Vaticaans Concilie?

In de verklaring over de godsdienstvrijheid staat: “Het Vaticaans Concilie verklaart, dat de menselijke persoon het recht heeft op godsdienstvrijheid. Deze vrijheid bestaat daarin, dat alle mensen vrij moeten zijn van elke dwang, zowel van de kant van individuen als van gemeenschappen en van welke menselijke macht ook, zodat niemand in religieuze zaken gedwongen wordt om te handelen tegen zijn geweten, noch verhinderd wordt om, binnen de juiste grenzen, volgens zijn geweten te handelen, hetzij *privé of openbaar*, hetzij individueel of samen met anderen”.¹

Hier is dus geen sprake meer van alleen maar tolerantie, maar de aanhangers van alle religies wordt een werkelijk recht op uitoefening van hun religie toegekend, en niet alleen voor private, maar uitdrukkelijk ook voor de *openbare* uitoefening van hun eredienst. Op het Tweede Vaticaans Concilie is daarmee een leer verkondigd, die vroeger door de Kerk werd veroordeeld.

Wat er precies bedoeld wordt met de **beperking** “binnen de juiste grenzen”, wordt uit het document niet duidelijk. In dezelfde paragraaf wordt het beschreven als overeenstemmend “met de waarheid en de rechtvaardigheid” en in paragraaf 7 als overeenstemmend “met de objectieve morele orde”. Alleen in deze gevallen zou de staat de uitoefening van de eredienst mogen verhinderen, wanneer onder het voorwendsel van de godsdienstvrijheid de openbare orde of de zedelijkheid in gevaar zouden worden gebracht. Strikt genomen zou daarmee alleen voor de gemeenschappen godsdienstvrijheid verzekerd worden, die een moraal vertegenwoordigen, die overeenkomt met de natuurwet. In de praktijk is dit nauwelijks te handhaven. Zo staat b.v. de Islam de man toe meerdere vrouwen te hebben. Moet de polygamie nu worden toegestaan of geldt de godsdienstvrijheid niet voor de Islam? Eigenlijk komt het er op neer, dat de godsdienstvrijheid alleen in de openbare orde haar grenzen vindt, d.w.z. zolang moord, diefstal en andere misdaden niet onder de dekmantel van de

religie plaatsvinden, moet alles worden toegestaan.

Dat de godsdienstvrijheid vroeger inderdaad veroordeeld werd, moge een paar citaten aantonen. **Pius IX** veroordeelde in de encycliek *Quanta cura* “de onjuiste mening voor te staan, een mening hoogst verderfelijk voor de Kerk en het heil van de zielen, die onze voorganger **Gregorius XVI** waanzin noemde, dat namelijk de

Paus Gregorius XVI

vrijheid van geweten en godsdienst een recht is, aan iedereen eigen, hetwelk bij de wet moet afgekondigd en vastgelegd worden in elke goed ingerichte maatschappij.”² **Paus Leo XIII** waarschuwde in *Libertas praestantissimum* niet alleen tegen de godloze maatschappij, maar ook tegen de maatschappij, “die, zoals men zegt, alle religies welwillend gezind is en alles dezelfde rechten toekent”, omdat dit “uiteindelijk op de ontkenning van God uitloopt”. Een dergelijke staat zondigt

“tegen de rechtvaardigheid en tegen de rede.”³ **Pius XII** benadrukte hetzelfde in zijn rede *Ecco che già un anno* van 16 oktober 1946; “De katholieke kerk is ... een volmaakte maatschappij en heeft als fundament de waarheid van het door God geopenbaarde, onfeilbare geloof. Wat deze waarheid tegenspreekt is vanzelf een dwaling en aan de dwaling kunnen niet objectief dezelfde rechten worden toegekend als aan de waarheid.”⁴ Van **Pius VI**, die tijdens de Franse Revolutie in zijn brief *Quod Aliquantulum* van 10 maart 1791 aan de Franse bisschoppen in de *Assemblée nationale*, de godsdienstvrijheid betitelde als een “gedrochtelijk recht”, tot en met **Pius XII**, hebben alle pausen de godsdienstvrijheid uitdrukkelijk veroordeeld ofwel het tegendeel geleerd. Zoals we nog zullen zien, liet de Kerk zich ook vroeger nooit door dit principe leiden.

Het is daarom onredelijk, wanneer de voorstanders van de godsdienstvrijheid en het Tweede Vaticaans Concilie zich beroepen op de encycliek *Libertas Praestantissimum* van Leo XIII, alsof hij de godsdienstvrijheid reeds had goedgekeurd. Deze meent namelijk met “deze ware, aan de waardigheid van kinderen Gods passende vrijheid” volkomen duidelijk het recht te hebben de ware godsdienst te mogen uitoefenen. In de betreffende alinea luidt het: “Ook van de zgn. vrijheid van geweten wordt veel ophef gemaakt. Als men nu die vrijheid zo opvat, dat ieder naar zijn willekeur God evengoed wel als niet mag dienen (= godsdienstvrijheid volgens het liberalisme; opm. van de schrijver), dan wordt zij door de hierboven gegeven bewijzen voldoende weerlegd. Maar men kan

haar ook opvat-
ten in deze zin,
dat de mens in
het maatschap-
pelijk leven
volgens zijn
geweten onbe-
lemmerd Gods
wil ten uitvoer
mag brengen en
Gods geboden
mag onderhou-
den. Deze ware,
aan de waardigheid
van kinderen Gods
passende vrijheid,
die de waardigheid
van de menselijke
persoonlijkheid
met ere handhaaft,
staat boven alle
geweld en onrecht.
Deze vrijheid heeft
de Kerk altijd
verlangd en als
een kostbare
schat beschouwd”.⁵

Paus Leo XIII

De voorstanders van de godsdienstvrij-
heid hebben voor een deel zelf toegege-
ven, dat *Dignitatis humanae* de vroegere
leer van de Kerk tegenspreekt. Zo schrijft
b.v. Yves **Congar**: “Men kan niet ont-
kennen, dat de verklaring over de gods-
dienstvrijheid inhoudelijk iets anders
zegt dan de Syllabus van 1864 en zelfs
ongeveer het tegendeel van de stellingen
16, 17 en 19!”⁶ En ergens anders: “Op

verzoek van de paus heb ik meegewerkt
aan de laatste alinea’s van de verklaring
over de godsdienstvrijheid. Het ging
erom aan te tonen, dat het thema van de
godsdienstvrijheid al in de Heilige Schrift
is opgenomen; maar daar bevindt het zich
niet.”⁷ Pater **Courtney-Murray**, die een
van de periti [deskundigen] van het concilie
was en zonder twijfel het meest aan
de verklaring over de godsdienstvrijheid
had gewerkt, schrijft: “Bijna precies een
eeuw later schijnt de verklaring over de
godsdienstvrijheid precies datgene als ka-
tholieke leer te verkondigen wat Gregori-
us XVI als waanzin, als een idioot idee,
heeft bestempeld.”⁸

Recenter heeft de *Opus Dei* priester Dr.
Martin **Rhonheimer**, professor aan de
pauselijke universiteit *Santa Croce* in
Rome, – zelf een voorvechter van de
godsdienstvrijheid – de onhoudbaarheid
van de harmonisatiepogingen tussen Vati-
canum II en de vroegere leer uiteengezet
en onder andere geschreven: “Hoe men
het ook wendt of keert, men komt er niet
omheen: exact deze leer van het Tweede
Vaticaanse Concilie is het, die door Pius
IX in de encycliek *Quanta cura* werd
veroordeeld.”⁹

40. Hoe wordt de godsdienstvrijheid door het Tweede Vaticaanse Conci- lie verklaard?

Het decreet over de godsdienstvrij-
heid verklaart de godsdienstvrijheid
met de waardigheid van de menselijke
persoon: “Verder verklaart het concilie:
het recht op religieuze vrijheid is
in waarheid op de waardigheid van de
menselijke persoon zelf gefundeerd,
zoals zij door het geopenbaarde Woord

Gods en door het verstand zelf wordt
erkend”.¹⁰

Het concilie beroept zich in Denzinger
11 bovendien op de zachtmoedigheid van
Jezus en op Zijn vermaning, het onkruid
niet te verwijderen, maar tot de oogst te
laten groeien (*Mt 13, 29*).

De liberale concilievaarders en theologen zagen in, dat men de godsdienstvrijheid nergens op zou kunnen funderen, wanneer een onderzoek naar het waarheidsgehalte een rol zou spelen, omdat aan de dwaling nooit rechten kunnen worden toegewezen. Daarom zochten ze een andere verklaring en meenden die gevonden te hebben in de menselijke waardigheid. Uit de menselijke waardigheid volgt alleen maar, dat men ook ketters en zelfs misdadigers menswaardig behandelen moet, maar niet, dat men hun geen grenzen mag trekken. De mens is geen kleine god, die men de vrijheid moet geven om te doen en te laten, wat hij wil.

Hier is een verwisseling van de oorspronkelijke waardigheid van de mens met de voltooide waardigheid van de mens in het spel. De oorspronkelijke waardigheid van de mens bestaat hierin, dat hij een onstoffelijke ziel en daardoor verstand en vrije wil heeft gekregen. Ze bestaat er verder in, dat de mens door God tot een bovennatuurlijk doel, namelijk de aanschouwing van God, geroepen is. Die waardigheid moet echter ontwikkeld en voltooid worden, doordat de mens in zijn denken en doen het goede aanhangt en de verwerkelijking ervan nastreeft. Doet hij dat niet, maar misbruikt hij zijn vrijheid voor het kwade, dan verliest hij ook zijn waardigheid. Aartsbisschop Lefebvre schrijft daarom: “Maar voor zover als de mens de dwaling aanhangt of zich bindt aan het kwade, verliest hij zijn voltooide waardigheid of bereikt haar niet en kan men er niet meer op bouwen”.¹¹ Een moordenaar heeft dus niet dezelfde menswaardigheid als een heilige. In dit

leven verliest de mens zijn oorspronkelijke waardigheid weliswaar nooit, omdat ook de zwaarste crimineel zich nog kan bekeren en zijn leven veranderen, maar de verdoemden in de hel hebben hun waardigheid volledig verloren.

Met betrekking tot de parabel van het onkruid en de tarwe moet er rekening mee worden gehouden, dat Christus het onkruid niet het recht geeft om te groeien, maar de raad geeft, het te laten groeien, opdat het gelijk met het oogsten van de tarwe met wortel en al kan worden verwijderd. Hier gaat het om het gevaar van verwisseling. De woorden zijn bestemd tegen al te veel ijver, die een kerk van reinen tot stand wil brengen. Zo verklaren het reeds de kerkvaders. De **H. Augustinus** schrijft: “Daar, waar men niet bang hoeft te zijn, tegelijk het goede graan uit te trekken, mag de gestrengheid van de tucht niet slapen”¹², en de **H. Johannes Chrysostomus** verklaart: “Wie weet overigens, of een bepaald deel van het onkruid zich niet in goed graan kan veranderen? Wanneer je dus nu gaat wieden, zou je de volgende oogst schaden, als je datgene verwijdert, dat zich zou kunnen veranderen en verbeteren. Hij (de Heer) verbiedt zeker niet, ketters te verdringen, hen de mond te sluiten, hun de vrijheid van spreken te weigeren, hun bijeenkomsten uiteen te drijven, hun plechtige beloften van de hand te wijzen; wat hij verbiedt, is hun bloed te vergieten en hen ter dood te brengen”.¹³ In ieder geval volgt uit dit alles slechts dat het een plicht kan zijn om de valse erediensten te tolereren, maar geen natuurrecht van valse religies op vrije uitoefening.

41. Is de godsdienstvrijheid niet het gevolg van de vrijheid van de mens?

De menselijke vrijheid is weliswaar zeker een groot goed, maar geen absolute waarde, want zij is aan de mens gegeven, opdat hij in vrijheid voor het goede kiest. Dat hij ook voor het kwade kan kiezen, is slechts de keerzijde van de medaille, maar moet beschouwd worden als misbruik van de vrijheid. Om het nog duidelijker te zeggen: De vrijheid is door God niet aan de mens gegeven, opdat hij kan kiezen tussen het goede en het kwade, maar opdat hij in vrijheid kiest voor het goede.

Deze vrijheid is waarachtig een grote waarde en verheft de mens boven alle schepselen zonder verstand. Ze is vereist om de mens in staat te stellen lief te hebben, iets wat schepselen zonder verstand niet kunnen. Kiest de mens echter voor het kwade, dan misbruikt hij zijn vrijheid. Vrijheid is geen reden voor het recht om het kwade te mogen doen. Iedereen begrijpt, dat een moordenaar geen recht heeft om zijn medemens te vermoorden. Nemen we eens aan, dat de moordenaar

subjectief onschuldig was, omdat zijn valse religie hem de overtuiging had ingeprent, dat moord onder bepaalde omstandigheden was toegestaan. Zo'n subjectieve overtuiging zou desondanks geen basis zijn voor objectief recht. Als men de moordenaar zijn daad verhindert, dan begaat men geen onrecht. Men zou iedereen voor waanzinnig houden, die zou beweren, dat moord weliswaar slecht is, maar dat de moordenaar er op grond van zijn menswaardigheid recht op heeft, niet bij de moord te worden gehinderd.

Op dezelfde manier redeneert het Tweede Vaticaans Concilie in verband met de godsdienstvrijheid. Het concilie zegt weliswaar nog heel duidelijk, dat alle mensen de plicht hebben, naar de waarheid te zoeken en deze te aanvaarden, maar wanneer nu iemand – bewust of onbewust – de dwaling aanhangt, dan heeft hij het recht, daarbij niet gehinderd te worden, en wel wegens zijn menswaardigheid. Hier ligt er blijkbaar een verkeerd begrip van vrijheid aan ten grondslag.

Wie een dwaling aanhangt, heeft objectief geen recht om in overeenstemming met zijn dwaling te handelen, men kan het echter op grond van wijsheid en naastenliefde tolereren, wanneer men geen mogelijkheid heeft hem (of haar) tot de waarheid te leiden. In een katholieke maatschappij is het

hem echter niet toegestaan, openlijk reclame te maken voor zijn dwaling, zodat ook nog anderen in zijn ellende getrokken kunnen worden en schade aan hun ziel kunnen oplopen. Zeer terecht beschouwt de Kerk namelijk verspreiding van ketterij als moord op de zielen.

Overigens moet zelfs de meest liberale maatschappij paal en perk stellen aan toeloze vrijheid, omdat anders anarchie zou losbreken. Men kan zelfs vaststellen,

dat in onze zogenaamd zo liberale maatschappij de vrijheid van mening sinds enkele jaren weer minder wordt. Zo wordt men b.v. onverdraagzamer tegenover voorstanders van christelijke waarden. In sommige landen riskeert men al een gevangenisstraf als men homoseksualiteit zonde noemt, en de uitsluiting van de vrouw van de priesterwijding wordt in sommige kringen gebrandmerkt als een overtreding van de grondwettige gelijkberechtiging.

42. Welke betekenis heeft tegenwoordig het feest van Christus Koning?

De nieuwe leer van de Kerk komt ook liturgisch tot uitdrukking: men heeft het feest van Christus Koning verplaatst van de laatste zondag in oktober naar de laatste zondag van het kerkelijk jaar, om daarmee aan te geven, dat de heerschappij van Christus Koning pas aan het einde der tijden zal intreden,

nu echter nog niet verwerkelijk kan of zelfs moet worden. Daarom heeft men uit de vesperhymne van het feest, in het brevier alle strofen geschrapt, die over het koningschap van Christus over de maatschappij spreken. Dat waren de volgende strofen van de vespers:

*Scelestia turba clamitat
Regnare Christus nolumus,
Te nos ovantes omnium
Regem supernum dicimus.*

De boze schare schreeuwt om 't zeerst:
Wij willen niet dat Christus heerst;
Maar wij, wij roepen 't luide uit,
dat uwe macht het al omsluit.

*Te nationum praesides
Honore tollant publico,
Colant magistris, iudices,
Leges et artes expriment.*

Mogen der volken leiders, Heer,
Uw naam belijden en uw eer,
In staat, wet, wetenschap en kunst
Spreke alles van uw liefde en gunst.

*Submissa regum fulgeant
Tibi dicata insignia,
Mitique sceptro patriam
Domosque subde civium*

Laat vaan, naast trotse koningsvaan,
blinkende in uw rijen staan.
Uw zacht scepter heers' alom
in staat en huis en heiligdom.

[Nederlandse vertaling: het Romeins Brevier, 1955]

Het moet duidelijk zijn dat de vrijheid van godsdienst in schril contrast staat met

de vroegere principes van de Kerk. En dat is de reden, waarom de voorstanders

van godsdienstvrijheid ook nooit plaats en uit de Heilige Schrift en de traditie van de Kerk kunnen opgeven. Het waren dan ook alleen de vijanden van de Kerk, die de godsdienstvrijheid vroegen.

Zodra de Kerk de vrijheid had verkregen, spoorde zij ook koningen en vorsten aan om de ware godsdienst te beschermen en te verdedigen, in het bijzonder, wanneer deze zelf christelijk waren. In de missie deed zij daarom haar best, ook de vorsten voor het katholieke geloof te winnen, om op die manier een maatschappij mogelijk te maken, die geheel door het christendom gevormd is. Maar als de godsdienstvrijheid nu een natuurrecht is, zoals het Tweede Vaticaans Concilie beweert,¹⁴ dan zouden de grote en deels heilige koningen en vorsten van de middeleeuwen, evenals de katholieke staatslieden van een latere tijd **zwaar tegen de gerechtigheid hebben gezondigd**, toen zij hun best deden, om in hun landen het katholieke geloof vooruit te helpen en de ketterijen te onderdrukken, want dan zouden ze alle confessies en religies welwillend de vrijheid hebben moeten

Het weddenschapsoffer van de profeet Elias, die daarmee de Baalspropheten uitdaagde. De enige, waarachtige God zond vuur uit de hemel om het offer van Elias te verteren.

laten en hen beschermd en verdedigd moeten hebben. Dan hebben de pausen ook gedurende honderd jaar de strijders voor een rechtmatige zaak veroordeeld, namelijk de katholieke liberalen, zoals een Félicité de Lamennais, wiens stellingen Gregorius XVI in de encycliek *Mirari vos* veroordeelde, of Montalembert met zijn stelling van een “vrije Kerk in een vrije staat”.

43. Wat zijn de gevolgen van de godsdienstvrijheid?

Ten gevolge van de door het Tweede Vaticaans Concilie verkondigde godsdienstvrijheid moesten de nog katholiek gebleven staten hun grondwet veranderen. Het gevolg van de godsdienstvrijheid is dus de secularisering van de staat en de steeds verdere ontkerstening van de maatschappij. Omdat men aan alle dwalingen gelijke rechten verleent, verdwijnt het ware geloof. De mens, die in zijn gevallen natuur er gewoonlijk toe neigt om de makkelijkste

weg te kiezen, heeft de hulp nodig van de katholieke instellingen. In een maatschappij, die geheel doordrongen is van het katholieke geloof, zullen daarom meer mensen hun ziel redden dan in een maatschappij, waarin de godsdienst een privé aangelegenheid is en de echte Kerk naast talrijke gelijkgerechtigde sekten en valse religies moet bestaan.

Nemen we als voorbeeld **Colombia**. De bevolking van dit land was voor bijna

98% katholiek, de katholieke godsdienst was als enige door de grondwet officieel erkend. Hoewel de president van deze republiek er tegen was, moest hij uiteindelijk op aandringen van het Vaticaan met een beroep op Vaticanum II de grondwet veranderen.¹⁵ Hetzelfde geldt voor twee kantons in Zwitserland, **Wallis** en **Tessin**. Ook zij moesten onder druk van de nuntius hun constitutie wijzigen. Bij een wijziging van het **Verdrag van Lateranen** bestempelden Kardinaal Casaroli en Paus Johannes II de scheiding van kerk en staat als het “ideale systeem”. Het was dus Rome, dat met een beroep op het Tweede Vaticaans Concilie de heerschappij van Christus over de laatste katholieke staten heeft beëindigd. Men moet aan de woorden van het Evangelie denken: “We willen hem niet als koning over ons.” (*Lc 19, 14*) en: “We hebben geen andere koning dan Caesar.” (*Jh 19, 15*)¹⁶

Het was eigenlijk alleen maar consequent, toen het Federaal Constitutioneel Hof in 1995 gevolg gaf aan het bezwaar van een vader en het aanbrengen van kruisbeelden in klaslokalen als strijdig met de grondwet beoordeelde, want de staat moet immers alle religies gelijk behandelen. In 2009 eiste het Europees Hof

voor de Rechten van de Mens in Straatsburg in naam van de godsdienstvrijheid de verwijdering van kruisbeelden uit de openbare scholen in Italië. Binnenkort zal men niet meer kunnen rechtvaardigen, waarom christelijke feestdagen zoals Pasen en Kerstmis nationale feestdagen zijn. Ja, zelfs de zondag heeft in een geseculariseerde maatschappij geen zin meer. Misschien zullen we nog iets dergelijks beleven als na de Franse Revolutie, toen men de Bijbelse week door een decade verving, dus door een cyclus van tien dagen.

De jaren na het Tweede Vaticaans Concilie hebben al genoegzaam de waarheid van de uitspraak van Leo XIII aangetoond, dat de godsdienstvrijheid tot goddeloosheid moet leiden. In onze landen is niet alleen het geloof verdwenen, maar daarmee ook de christelijke moraal. Huwelijken leiden schipbreuk, gezinnen gaan stuk, de criminaliteit neemt gestaag toe en bijna niemand waagt het nog om gezag uit te oefenen. Iedereen met open ogen, ziet dat onze maatschappij de chaos tegemoet gaat. Dat zal pas grondig veranderen, als de maatschappij Christus weer als haar Koning erkent en niet alle dwalingen de vrije loop laat.

Het oecumenisme

44. Wat verstaat men onder het oecumenisme?

Onder het begrip oecumenisme verstaat men een beweging, die in de 19e eeuw in het niet-katholieke milieu ontstond en die de samenwerking en toenadering van de verschillende protestantse geloofsrichtingen nastreeft. Deze be-

weging leidde in 1948 tot de oprichting van de Wereldraad van Kerken. Deze raad ziet zichzelf als “een gemeenschap van kerken, die Christus als God en Verlosser aanvaarden”.¹⁷ De afzonderlijke religieuze gemeenschappen die lid

zijn van de Wereldraad, blijven echter onafhankelijk. De raad heeft geen gezag over hen, maar zij kunnen beslissen of en in hoeverre zij de besluiten van de raad willen aannemen. Het is ook niet noodzakelijk dat de afzonderlijke leden de andere gemeenschappen als kerken in de volle betekenis erkennen.

Dezelfde geesteshouding leidde in de loop der tijd tot de vergelijkbare poging, ook met de niet-christelijke religies in dialoog te treden en toenadering tot hen te zoeken.

De katholieke Kerk heeft zich oorspronkelijk duidelijk van de oecumenische beweging gedistantieerd. Pas tijdens het Tweede Vaticaans Concilie heeft het oecumenisme officieel in de katholieke Kerk ingang gevonden. Het concilie heeft er een eigen Decreet, namelijk *Unitatis redintegratio* aan gewijd, evenals de Verklaring *Nostra aetate* met betrekking tot de verhouding van de Kerk tot de niet-christelijke religies.

De echte katholieke houding tot het oecumenisme komt in de encycliciek *Mortalium animos* (1928) van Paus Pius XI tot uitdrukking: “Wel overtuigd, dat zeer zelden mensen worden gevonden, die

van godsdienstzin volkomen ontdaan zijn, voeden die lieden (= voorstanders van de oecumene; opm. van de schrijver) de hoop, dat het niet moeilijk zal zijn om ondanks grote verschillen de volken broederlijk te doen instemmen in de belijdenis van enige leerstukken, die grondslag zullen zijn van geestelijk leven. Congressen worden gehouden, bijeenkomsten, besprekingen, bezocht door niet weinig hoorders. Allen zonder onderscheid worden genodigd, heidenen zowel als Christenen, zelfs zij, die Christus ontrouw zijn geworden en in Zijn godheid en hoge zending halsstarrig niet meer geloven.

Zinloos voor katholieken zijn zulke pogingen, want deze zijn gestoeld op de valse mening, dat elke godsdienst min of meer goed is, daar iedere godsdienst, ofschoon verschillend, de ons ingeboren streving betuigt, die ons stuwt naar God en ons voor Zijn almacht doet buigen. Verkeerd is deze mening; en die haar aanhangen, dwalen; erger: zij verstoten de ware godsdienst, welks begrip zij verwringen. “Zo leiden zij af naar naturalisme en goddeloosheid. Zonneklaar blijkt dus, dat wie deze meningen huldigt, en wie deze pogingen steunt, afwijkt van de godsdienst, die God heeft geopenbaard.”¹⁸

45. Hoe moet het oecumenisme vanuit het standpunt van het katholieke geloof worden beoordeeld?

Omdat de katholieke Kerk de enige door Christus gestichte Kerk is en als enige in het bezit is van de volheid van de waarheid, kan een bewerkstelling van de eenheid alleen tot stand komen door de bekering of terugkeer tot haar van afzonderlijke personen of van ge-

meenschappen. Zo onderricht Pius XI dat in *Mortalium animos*: “De eenheid van de Christenen wordt slechts bewerkt door te bevorderen, dat verdwaalden terugkeren tot de éne ware Kerk van Christus, die zij jammerlijk hebben verlaten.”¹⁹ Dit is de enige lo-

gische gevolgtrekking uit de aanspraak van de Kerk, dat zij alleen de waarheid bezit, want een echte eenheid kan er alleen maar zijn, als allen in het ware geloof verenigd zijn.

Daarom heeft de katholieke Kerk zich altijd ingespannen, om zowel de niet-christenen te bekeren als ook de leden van de van haar afgescheiden christelijke gemeenschappen tot de eenheid van het Mystiek Lichaam van Christus terug te geleiden. Deze inspanningen richtten zich meestal op de individuele mens, maar soms ook op hele van haar gescheiden gemeenschappen. Zo probeerde men op het Concilie van Lyon en Florence tot hereniging te komen met de Oosterse Kerk,

Paus Pius XI

die sinds 1054 afgescheiden is van de katholieke Kerk. Pius IX nodigde voor het Eerste Vaticaans Concilie de orthodoxen uit om het schisma te beëindigen en in de schoot van de Kerk terug te keren, en Leo XIII richtte in 1894 een soortgelijke oproep zelfs aan alle christelijke denominaties.

Deze pogingen waren altijd gebaseerd op de overtuiging, dat niet de katholieke Kerk zich moest veranderen, maar dat degenen die zich van haar hadden afgescheiden, hun dwaling moesten toegeven. De Kerk was altijd bereid zo'n terugkeer zo veel mogelijk te vergemakkelijken, maar niet ten koste van het geloof.

Wordt vervolgd...

1. *Dignitatis humanae* 2 ; KK 662 (KK = K.Rahner/H.Vorgrimler (heruitgave): *Kleines Kon-zilskompendium*. Alle teksten van het Tweede Vaticaans Concilie. Freiburg, Herder 1986.
2. *Quanta cura*, Al. 5
3. *Libertas Praestantissimum*, Al. 47
4. Utzm A.F./Groener J.F.: *Soziale Summe Pius XII*. Freiburg (CH) 1954, blz. 50
5. *Libertas Praestantissimum*, Al. 63 en 64
6. P. Congar, *La crise dans l'Eglise et Mgr. Lefebvre*, blz. 50
7. Eric Vatré, *A la droite du père*, blz. 118
8. Courtinay-Murray, geciteerd door Abbé de Nantes, *La Contreréforme catholique* No. 57, blz. 5
9. *Die Tagespost* van 27 september 2009. Vgl. ook het boek van Rhonheimer *Verhandlung der Welt*. Zur Aktualität des Opus Dei (2006)
10. Nr 2; KK 662.
11. Lefebvre, Marcel: *Sie haben ihn entthront*, blz. 193. – Dit werk is misschien de beste en meest diepgaande studie over het onderwerp 'godsdienstvrijheid'.
12. *Contra Parmenides*, 3,2.
13. Homilie 46 over Mattheüs.
14. *Dignitatis humanae* spreekt weliswaar niet uitdrukkelijk van een natuurrecht (hoewel dit uit de samenhang duidelijk blijkt), dit doet echter de Katechismus van de Katholieke Kerk, art. 2108
15. Z.E. Marcel Lefebvre: *Missionar und Zeuge in der nachkonziliaren Christenheit*. Vorträge und Rundbriefe. Stuttgart 1994. Blz. 45 e.v.
16. Eigenlijk week men direct na het concilie al af van de tekst van *Dignitatis humanae*, want die laat in paragraaf 6 nog de mogelijkheid open, dat bij een volk de staat aan een religie een bijzondere erkenning toekent. Alleen mag de vrijheid van andere religies niet worden onderdrukt. Maar reeds in het slotbericht van het concilie aan de staatshoofden stond, dat de Kerk van de staat slechts vrijheid verlangt. Vgl. vraag 35.
17. Geciteerd in *Lexikon für Theologie und Kirche*. Freiburg 1962, band 7, kolom 1131
18. Encycliek *Mortalium animos*, alinea 2 en 3.
19. Encycliek *Mortalium animos*, alinea 16.

De Litanie van Onze-Lieve-Vrouw

Dignare me laudare te, Virgo Sacrata.

V. Geerebaert C.ss.R.

(Leuven, St.-Alfonsus-Drukkerij, 1930)

Oorsprong van de Litanie van O. L. Vrouw

Het woord *litanie*, dat ook in onze taal burgerrecht heeft verkregen, is eigenlijk een Grieks woord, dat lofzang, gebed betekent.

Wanneer de litanie van O. L. Vrouw ontstaan is, is moeilijk te achterhalen.

Hoe vreemd het ook klinkt, toch is eerst in de vorige eeuw de legende ontstaan, alsof de oorsprong van de litanie reeds in de eerste eeuwen, ja, in het apostolisch tijdvak zou liggen; zelfs een oppervlakkig onderzoek heeft de onhoudbaarheid van die bewering aangetoond. Wat immers te denken van bewijzen als: de litanie van alle heiligen bestond op dit of dat tijdstip, zo moest dan ook reeds de litanie van O. L. Vrouw samengesteld zijn; of: de eredienst van Maria is zo oud als het christendom, dus moet de litanie van O. L. Vrouw reeds van de eerste eeuwen van de

christelijke jaartelling hebben bestaan. En zo nochtans kunnen de argumenten kort en duidelijk samengevat worden.

Feit is het, dat vóór het einde van de 16^e eeuw, geen enkel geschrift van de litanie van O. L. Vrouw melding maakt. Wel beroept men zich, zoals dat gewoonlijk gebeurt, wanneer degelijke bewijzen ontbreken, op de onvervreembare rechten van een eerbiedwaardige en onloochenbare traditie, op het getuigenis van zovele eeuwen, en van ontelbare en betrouwbare geschiedschrijvers, op het gebruik van de litanie in de liturgie en in de kerkelijke bijeenkomsten, enz., en toch van dit alles is geen lettergreep waar.

Hoe dat bewezen? Wel, op heel eenvoudige wijze.

Ten tijde van de reusachtige worsteling tussen de katholieke Kerk en het ontluikende Protestantisme, waren de Lutheranen vooral fel gebeten op de verering van de heiligen. Volgens hen mocht alleen God verheerlijkt worden:

vandaar hun verwoede aanvallen en lage schimpscheuten op O. L. Vrouw zowel als op de andere heiligen. Natuurlijk moest de litanie van alle heiligen het geducht ontgelden, doch in de geschriften van de protestanten wordt geen woord over de litanie van O. L. Vrouw gerept. Mogen we daaruit niet de gevolgtrekking afleiden, dat in die dagen, de litanie van O. L. Vrouw niet gekend was?

Vergeet ook niet dat de katholieke apologeten, die de leer en de gebruiken van Rome, met klemmende bewijzen, tegen de aanvallers handhaafden en verdedigden, ook geen woord over onze litanie spreken, terwijl zij herhaaldelijk op de bres springen, om de aanvallen tegen de litanie van alle heiligen zegevierend af te slaan.

Wat aan dit argument nog groter kracht bijzet, is de bevinding, dat zelfs de kerkleeraar de H. Petrus Canisius, die toch in zijn vermaard werk over Maria al de benamingen van de Moeder Gods verdedigt, met geen enkel woord rept over de talrijke eretitels, welke O. L. Vrouw in haar litanie worden geschonken.

Doch, zo werpt men op, Paus Pius V heeft toch in de litanie de aanroeping "Hulp van de christenen" ingelast, toen bij Lepanto, door de zichtbare bescherming van Maria, een schitterende zegepraal op de Turken behaald werd! Derhalve moet de litanie van O. L. Vrouw reeds vóór 7 oktober 1571 algemeen in de Kerk verspreid geweest zijn.

De wonderbare bescherming door Maria in de slag bij Lepanto verleend, zullen wij ongetwijfeld niet ontkennen; maar wel mogen wij met alle grond in twijfel trekken, of Paus Pius V bij deze

gelegenheid bedoelde aanroeping in de litanie zou hebben opgenomen. Zeker, wij weten dat het in het brevier verondersteld wordt, maar daartegen zijn zware bedenkingen in te brengen.

Indien immers dit werkelijk gebeurd was, waarom dan maakt Gregorius XIII, in zijn constitutie *Monet Apostolus* van 1 April 1573, waarbij het feest van de Rozenkrans, ter herinnering aan de zegepraal bij Lepanto, ingesteld werd, daarvan geen melding?

Waarom zwijgen de levensbeschrijvers van Pius V, Catena en Gabuzio dan over die inlassing, terwijl zij zo geloofwaardig waren, dat hun geschriften, bij de heiligverklaring van de paus, als onbetwistbare documenten werden beschouwd? En bemerk het wel, zij spreken nochtans over de dankbaarheid van Pius V tegenover O. L. Vrouw, die zich uitte in weidse plechtigheden, in de Sint Pieterskerk te Rome gehouden, in processies die hij verordende en in uitvaarten, die op zijn bevel, in al de parochies moesten gehouden worden voor de helden, die in de slag bij Lepanto gesneuveld waren. Ons dunkt, dat deze bewonderaars van de grote paus, onmogelijk het feit onvermeld zouden hebben gelaten, indien hij inderdaad die aanroeping bij de andere eretitels van Maria had gevoegd.

En toch schijnt deze aanroeping uit die dagen te dagtekenen, want sedert 1576 treffen wij ze aan in de litanie. Hoe dit dan te verklaren?

Volgens onze opvatting, op de volgende voor de hand liggende wijze. Toen na de overwinning op de Turken bij Lepanto, de Venetiaanse strijders, die het voornaamste gedeelte van de

christelijke legermacht uitmaakten, naar hun woonplaatsen terugkeerden, hebben velen van hun, door dankbaarheid gedreven, zich naar het vermaarde heiligdom van Loreto begeven, hun weg immers leidde over die beroemde bedevaartplaats. Wat ligt nu meer voor de hand, dan dat zij, in hun dankbare geestdrift, de aanroeping “Hulp van de christenen” bij de litanie voegden? Deze kon dan ook stilaan in de litanie blijven, en dat te gemakkelijker, omdat in die dagen, de verschillende eretitels nog niet onveranderlijk door Rome waren vastgesteld.

Hoe nu is de litanie ontstaan, en van welk tijdstip dagtekent zij?

Wie meent dat de litanie, als vele tegenwoordige gebeden, in eens uit het hart en de pen van een godvruchtige schrijver vloeide, de kerkelijke goedkeuring bekwam, en langzamerhand de katholieke wereld veroverde, hij denkt verkeerd.

Zeker, gebeden die op zich zelf een geheel uitmaken, kunnen, in de loop van de tijd onveranderd gebleven zijn, en dat des te meer, wanneer zij voor verdere ontwikkeling geen gelegenheid bieden. Maar dit geldt niet voor een litanie, omdat zij uit losse aanroepingen bestaat. Als één gebed, dan moet de litanie onvermijdelijk verschillende ontwikkelingsperiodes hebben doorgemaakt.

Ofschoon wij geen stellige bewijzen kunnen aanvoeren, toch durven wij zonder aarzelen beweren, dat niet alleen de aanroepingen “Moeder van goede Raad”, “Koningin zonder erfsmet ontvangen”, “Koningin van de heilige Rozenkrans” en “Koningin van de

vrede” - deze eretitels werden door de laatste pausen ingelast - maar ook de overige aanroepingen van de litanie, niet alle dezelfde ouderdom bezitten.

De oudste tekst van de litanie van O. L. Vrouw die in ons bezit is, dateert van het jaar 1575. Toen reeds werd hij in het heiligdom van Loreto gezongen, en dank aan de bescherming van de paus, verdrong hij daar alle andere litanieën. Hij werd dan ook voortdurend in het gebedenboekje van de bedevaartgangers van Loreto herdrukt, en kreeg en behield tot op onze tijd, de naam van O. L. Vrouw van Loreto of Loretaanse litanie. Zij schijnt echter tegenwoordig, en dit ook in de liturgische boeken, met de algemene naam van “Litanie van O. L. Vrouw” aangeduid te worden.

Treffen wij dan die litanie in 1575 reeds aan, zij was toch niet de enige litanie, welke in die tijd in omloop was. Als bewijs dat in die dagen meerdere litanieën ter ere van O. L. Vrouw bekend waren, mag het voorschrift van Pius V gelden, in 1571 gegeven, dat uit het officie van O. L. Vrouw, verscheidene litanieën verwijderde, die in vroegere uitgaven waren opgenomen.

Het einde van de 16^e eeuw was ook het bloeitijdperk van alle mogelijke litanieën, en voortdurend ontstonden er nieuwe. Ascanio Collesino van Venetië, publiceerde er 32, waarvan zes verschillende ter ere van O. L. Vrouw. De Belgische Jezüetenpater Thomas Saily, gaf een *Thesaurus Litaniarum* uit, waarin, naast litanieën ter ere van het bitter lijden en van de heiligen, zich ook litanieën van O. L. Vrouw voor elke dag van de week bevonden.

Dit werk genoot buitengewone bijval, zodat het herhaalde malen herdrukt werd, zowel te Brussel als te Parijs en te Keulen, en elke nieuwe uitgave was met nieuwe litanieën verrijkt.

Hoe jammer ook voor de vrome Pater Saily, toch mocht zijn werk niet op een blijvend succes roemen. Erger was het voor hem, toen het op de lijst van de verboden boeken geplaatst werd, en ondanks al zijn pogingen, er altijd op is gebleven.

In die tijden ging, om me zo uit te drukken, alle godsvrucht op in het bidden en zingen van litanieën, en soms waren de aanroepingen niet geheel in harmonie met de katholieke leer, wat wel de reden geweest is, waarom Pater Saily de veroordeling van zijn werk opliep, waarvan hij het tevergeefs trachtte te bevrijden.

Wat wonder dan, dat paus Clemens VIII, die er een gevaar in zag voor het geloof, met zijn hoogste gezag ingreep, en bij decreet van het H. Officie *Quoniam multi* van 6 september 1601 bepaalde, dat slechts de litanieën, welke in de liturgische boeken waren opgenomen, alsook de litanie van O. L. Vrouw van Loreto mochten behouden blijven; voortaan, zo beval hij bovendien, mochten geen nieuwe litanieën meer uitgegeven, of in het openbaar gebeden worden, als zij niet te voren, door de Congregatie van de Riten waren goedgekeurd.

Om een denkbeeld te geven over de litanieën van O. L. Vrouw, toentertijd in zwang, is het voldoende mede te delen, dat b.v. de ene litanie slechts aanroepingen bevatte, welke aan de H. Schrift waren ontleend, en op Maria toegepast. Zo

werd de Moeder van de Heer begroet als: “Boom van het leven”, “Glorie van Jeruzalem”, “Heiligdom van God”, “Ladder van Jacob”, “Reukoffertaltaar”, “Vacht van Gedeon”, “Troon van Salomon”, “Gesloten tuin”, enz. Een andere litanie bevatte slechts aanroepingen, waarbij Maria voortdurend als “Roos” werd verheerlijkt, b.v. “Roos zonder doornen”, “Immer bloeiende Roos”, “Roos, vreugde van de patriarchen”, enz. Andere litanieën maakten voortdurend toespelingen op de woorden Ave en Eva als: “Ave secunda”, “Eva secunda”, enz.

De aartsdiaken van Loreto, Julius Gandiotti, die onder Gregorius XIII te Rome een verzoekschrift indiende, om de litanie, wier aanroepingen aan de heilige Schrift ontleend waren, voor alle andere goedgekeurd te krijgen, was zelf oorzaak van het vroeger verschijnen van het decreet van Clemens VIII dat, onder alle mogelijke litanieën, alleen aan de litanie van Loreto de erepalm toekende, zodat slechts zij alleen kerkelijk werd goedgekeurd als de litanie van O. L. Vrouw.

Hoe nu is onze litanie van O. L. Vrouw ontstaan?

Wij laten natuurlijk de bewering, alsof geheel de wijsbegeerte en de godgeleerdheid, al de natuurlijke wetenschappen, en geheel de wereldgeschiedenis, van de scheppingsdag af, tot de laatste oordeelsdag toe, in de litanie zouden besloten liggen, voor wat zij is, en brengen liever de andere mening naar voren, die ontegensprekelijk met meer grond staande houdt, dat de lofspraken in de litanie vervat, ten slotte aan de H. Schrift en aan de H. Vaders ontleend werden.

Zeker, vele van deze eretiteln ontmoeten wij in de H. Boeken, en in de geschriften, vooral van de Oosterse Kerkvaders; maar daarom zijn zij nog niet onmiddellijk aan die heilige bronnen ontleend. Omdat immers zij, die de litanieën opstelden, over het algemeen eenvoudige mensen waren, monniken of vrome priesters, misschien zelfs leken, die weinig gewend waren de geschriften van de kerkelijke schrijvers te onderzoeken, ligt het meer voor de hand, dat zij hun aanroepingen en lofspraken, welke tussen de 12^e en de 16^e eeuw ontstonden, rechtstreeks aan de talrijke officieboeken van O. L. Vrouw, de zogenaamde *Laudes Marianae* hebben ontleend. Die officies toch waren samengesteld uit gebeden, waarin allerlei eretiteln, aan de H. Schrift en aan de H. Vaders ontleend, voorkwamen.

Zou het een dwaling zijn, zoals wij reeds opmerkten, te menen dat er maar één litanie van O. L. Vrouw zou hebben bestaan, niet minder verkeert hij in dwaling, die zou denken dat de litanie van Loreto, welke alle andere heeft overleefd, opeens zou ontstaan zijn.

In het begin, d.w.z. in de loop van de 12e eeuw, die de eerste kiemen van de litanie van O. L. Vrouw aanschouwde, waren er geen afzonderlijke litanieën aan Maria gewijd. Wel bestonden er kortere of langere aanroepingen ter ere van de Moeder Gods, maar deze werden in de litanie van alle heiligen, welke eeuwen ouder was, ingelast. Langzamerhand echter werden litanieën van O. L. Vrouw samengesteld, de ene nog eigenaardiger dan de andere. Aanvankelijk dienden zij slechts om de particuliere godsvrucht van de ge-

lovigen te voeden. Trouwens de aanroepingen waren veel te lang van adem, om, zoals later gebeurde, in processies gezongen te kunnen worden. Van lieverlede werden zij korter en snediger, ofschoon zij in de oudste tijden, door het onveranderlijke “Sancta Maria” werden voorafgegaan. Weldra werden de litanieën gezongen, vooral bij belevaarten, welke bij algemene rampen, zoals b.v. de pest in de 15^e eeuw met haar ontzettende verwoestingen, werden gehouden.

De litanie van Loreto in haar tegenwoordige vorm, is uit vier verschillende groepen van litanieën opgebouwd. Natuurlijk werden enige aanroepingen niet overgenomen, en nieuwe erbij gevoegd, totdat de tekst van onze litanie van O. L. Vrouw geboren werd, en door het ingrijpen van Paus Clemens VIII, onherroepelijk bleef vastgesteld. Dit echter neemt niet weg, dat latere pausen er eretiteln bijvoegden. Nooit nochtans werd een van de oude aanroepingen uit de litanie verwijderd.

Werd de litanie in processies gezongen, dan herhaalde men, volgens oude gewoonte, meermalen dezelfde aanroepingen, en die herhalingen waren des te talrijker, naarmate de processie langer duurde.

Inleiding van de Litanie

Evenals alle litanieën, begint die van O. L. Vrouw met een smeekbede om ontferming tot de Verlosser van de wereld: Heer, ontferm U over ons. Christus, ontferm U over ons!

Dat die bede buitengewoon oud moet zijn, blijkt wel uit de Griekse woorden waarin zij is uitgedrukt, zowel in de H. Mis, als in de Latijnse tekst van de litanie, want de Griekse taal is slechts tot de 3^e eeuw de taal van de liturgie geweest.

Dat herhaalde smeken om ontferming beantwoordt anderzijds volmaakt aan de geest, die het christendom in de eerste eeuwen bezielde. De eerste christenen toch, die van Joodse oorsprong waren, leefden nog te veel onder de druk van de Oude Wet, die een wet van vrees was. Meer dan wij gingen de Joden gebukt onder de last van de zonde, die op het arme mensdom als een berg woog; zij durfden hun ogen niet ten hemel opheffen en smeekten voortdurend om ontferming. Hoe dikwijls toch klinkt het “*ontferm U over ons*” in het Evangelie niet, van de lippen van hen, die tot de goddelijke Wonderdoener hun toevlucht namen!

“Heer, ontferm U over ons” is trouwens een kreet van geloof en nederigheid, en het is de goede God niet mogelijk, de bede te verwerpen, welke uit een nederig hart opstijgt: *Oratio humilientis se nubes penetrabit. (Eccl. 35, 21)*

Is van een andere kant de barmhartigheid niet de edelste bloem welke aan de liefde ontspringt? Is zij niet de heerlijkste karaktertrek van Jezus’ goddelijk Hart? De opwekking van de jongeling van Naïm, van het dochtertje van Jaïrus, en van Lazarus; Jezus’ houding tegenover de Kananese vrouw, de genezing van de melaatsen en van de blindgeborene, de bevrijding van de bezetenen, Zijn goedheid tegenover de overspelige vrouw en de openbare

zondares, tegenover zondaren zoals de goede moordenaar. Judas, Petrus, Mattheüs en

Zacheüs, wat zijn zij anders dan openbaringen van die eindeloos ontfermingsvolle goedheid van de Verlosser, op wiens lippen de profeet reeds eeuwen te voren de ontroerende woorden legde: “Een moeder kan haar kind niet vergeten, en zelfs al zou zij het vergeten, Ik zal u niet vergeten. (*Is 49, 15*) En heeft de Zaligmaker zelf niet gezegd: “Kom allen tot Mij, u die belast en beladen zijt, en Ik zal u verkwikken?”

En waarom richten wij tot Christus eerder de bede *Ontferm U over ons*, dan *Bid voor ons*?

Geen twijfel, of even goed mogen wij de Godmens als de heiligen smeken *Bid voor ons*. Of getuigt niet de H. Paulus van de Verlosser, dat Hij steeds levend is om voor ons te bidden: *semper vivens ad interpellandum pro nobis? (Hebr 7, 25)* En moeten wij van de andere kant niet erkennen, dat het medelijden en de barmhartigheid ook karaktertrekken van de uitverkorenen zijn, zodat wij ons ook tot hen met de smeekbede zouden mogen wenden: *Ontferm U over ons?* Maar de H. Kerk heeft dat verschil opzettelijk gewild, om ons aan te duiden, dat wij de hulp, welke wij van God of van Christus verwachten, op geheel andere wijze verkrijgen, dan die van de heiligen. Zeker, zowel Christus als de heiligen zijn genegen om ons te helpen; doch, terwijl de Verlosser, aan wie de almacht ten dienste staat, slechts behoeft te scheppen uit de onuitputtelijke schatten van medelijden, welke in Zijn Hart liggen

verborgen, kunnen de heiligen, machteloos als zij van nature zijn, slechts voor ons ten beste spreken.

Na die bede om ontferming, legt de H. Kerk ons een geloofsbelijdenis in de mond, alsof wij zeiden: ik geloof in God.

Ook dat is redelijk; want is Christus almachtig, Hij dankt die almacht slechts aan de vereniging van de menselijke met de goddelijke natuur; en de Godheid, wordt zij niet de heilige Drie-eenheid genoemd, omdat zij een is in wezen, en drievuldig in personen? Is het dan niet natuurlijk dat de drie goddelijke Personen beurtelings worden aangeroepen?

God, hemelse Vader, zo smeken wij dan, ontferm U over ons! Wanneer wij dan de eerste Persoon *Vader* noemen, dan beogen wij met die naam niet de vaderlijke gevoelens uit te drukken, die Hem tegenover ons, Zijn schepselen, bezielen; maar in de geest van de H. Kerk willen wij slechts uiting geven aan ons geloof in het verhevenste en onpeilbaarste geheim van de goddelijke openbaring.

Bij de aanroeping van God de Zoon, voegen wij het woord Verlosser bij, omdat het verlossingswerk, ofschoon in de raadsbesluiten van de drie goddelijke Personen vastgesteld, toch eigen is aan de Zoon. Hij alleen immers nam de menselijke natuur aan, zodat wij aan Hem niet kunnen denken, zonder ons de onuitsprekelijke weldaad van de verlossing te herinneren.

Piëta, Giovanni Bellini, 1505

Tenslotte wordt de H. Geest aangeroepen, omdat Hij de derde persoon van de H. Drie-eenheid is.

Gebed: O Maria, u bent onwankelbaar gebleven in uw geloof, toen u uw aanbeddelijke Zoon in een zee van smarten zag sterven op het Kruis; u hebt in die verguisde Martelaar, toch de Verlosser van de wereld begroet; en ofschoon het bebloede lichaam van uw Zoon ontzield lag op uw moederlijke schoot, bleef u toch onwrikbaar in uw overtuiging, dat Zijn graf door Zijn verrijzenis uit de dood, zou verheerlijkt worden, *erit sepulchrum eius gloriosum*. (Is 11, 10) Schenk ons uw standvastigheid en een onwrikbaar geloof in de ondoorgrondelijke geheimen van onze heilige godsdienst.

Oefening: Steeds met grote aandacht en eerbied het kruisteken maken, en ons dan het geheim van de heilige Drie-eenheid herinneren, dat het verzinnebeeldt.

Wordt vervolgd ...

Feest van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans

Op **zondag 9 oktober j.l.** vierden we in Leiden plechtig het feest van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans, ons parochiefeest. De Mis was met 120 mensen goed bezocht. In de preek hoorden we over de kracht van het Rozenkransgebed in Oostenrijk na de Tweede Wereldoorlog.

Onder de wrede communistische bezetting trok Pater Pavlicek de Sovjetzone rond, hield volksmissies met biechthoren (soms drie dagen en drie nachten zonder onderbreking voor 6000 parochianen ineens) en motiveerde uiteindelijk 700.000 Oostenrijkers ertoe dagelijks het Rozenhoedje voor de bevrijding van Oostenrijk te bidden. In 1955 gebeurde het wonder: de Sovjets (de Russen), die zich anders nooit vrijwillig terugtrokken, waren weg! De hemel, Maria, verhoorde dus het trouwe gebed van haar bekeerde kinderen! Na de Mis volgde een plechtig lof met sacramentale zegen. Daarna bekeken we de film "Fireproof". Een held van een brandweerman weet niet hoe hij thuis zijn huwelijk moet blussen. Beide echtgenoten beseffen eerst niet hoe ze hun relatie aan het verknoeien zijn, tot de held met veel eerlijkheid, ijver, godsvertrouwen, gebed en onvoorwaardelijke liefde zijn bruid herovert. Onze parochianen waren zeer ontroerd! Intussen organiseerde een ijverige ge-

lovige met een aantal jongeren een knutsel- en zangfeestijn voor de jongsten onder ons. Na de film verrasten die kinderen ons met mooie liederen bij kaarslicht. Tijdens de pauze van de film organiseerde een jonge dame met hulp van assistenten een geslaagd spel bingo, waarvan de opbrengst voor het onderhoud van onze kapel ging. Besloten werd de dag met een heerlijke Aziatische maaltijd en taart, met veel liefde voorbereid door verschillende van onze moeders. Hoewel het feest officieel eindigde om 18.00 uur, waren vele parochianen nog om 20.00 uur niet klaar met napraten. Een rijk gezegende dag dus, God (en Maria) zij dank!

JKI-reis naar Luxemburg

Zondag 16 oktober. Na de Hoogmis staan op de parkeerplaats in de Sumatrastraat drie auto's en een busje met ronkende motoren klaar om te vertrekken richting Luxemburg. Onze herfstvakantie biedt ook dit jaar weer de gelegenheid met elkaar een mooie reis te maken. In vergelijking met vorig jaar is ons aantal verdubbeld: 22! Onder hen zijn ook drie Vlamingen.

Een groepsfoto bij de fontein, de reiszegen van de pater, knuffels van de thuisblijvers en dan kan de reis echt beginnen. Luid toeterend verlaten we de parkeerplaats, nagezwaaid door een groep parochianen. Bij het drielandpunt in Vaals houden we onze eerste stop. We beklimmen de Wilhelminatoren, de eerste uit-

zijn het er al snel over eens dat de locatie (een chique opgelapte oude boerderij tussen 2 rivieren) eruit ziet als in een film van Sissi. Na de maaltijd verdelen de jongens de slaapvertrekken en gaan de meiden naar een gastgezin met 6 kinderen in Luxemburg-Stad, 15 minuten verderop.

zichttoren op de Vaalserberg, en genieten van het prachtige uitzicht. Door het heldere herfstweer kunnen we ver kijken over Zuid-Limburg en Duitsland. Dan op naar Bergem in Luxemburg. Door file kunnen we maar stapvoets de Vaalserberg af. Maar niet getreurd, we houden de stemming erin met gitaar- en balspel.

De komende week verblijven we bij een zeer vriendelijk gastgezin. De meiden

Ook hier worden we zeer warm onthaald door de gastvrouw.

Zoals elke morgen starten we maandag met de H. Mis in een mooi omgebouwde, maar koude schuur. Na het ontbijt vertrekken we richting Luxemburg- Stad. Drie vriendelijke gidsen geven een rondleiding langs de hoogtepunten. We bezoeken de kathedraal van Luxemburg met het genadebeeld van Maria Troosteres der Bedroefden, redster van de pest in 1666. Hier en in alle kerken die we bezoeken

smeken we telkens drie genaden af. Aan het einde van de dag drukken onze lieve gidsen hun blijdschap uit over onze jonge groep katholieken en we nemen hartelijk

afscheid. Na het avondmaal houdt de pater zijn eerste voordracht. De vorige reis stond de vriendschap in de voordrachten centraal, dit keer de volwassenheid. Aan de orde kwamen de thema's kennen en beschermen van de eigen waardigheid en tips voor het voeren van een goed gesprek. Dit konden we gelijk inzetten in bij de kennismakingsspelletjes daarna. 'Iedereen die meer dan twee doopnamen heeft, wisselt van plek'. Zo kom je meer te weten over de mede-JKI'ers.

Dinsdag sportdag. Op een kwartier afstand rijden ligt een schaatsbaan, welke we voor een paar uur gereserveerd hebben. Nog eerst een beetje wiebel, maar al snel wordt er tikkertje op de schaats gespeeld, draaien we pirouettes en schaatsen we in polonaise achter Dries en zijn pinguïn aan. Daarna gaan we met z'n allen nog eens heerlijk bowlen. Moe maar voldaan komen we 's avonds terug naar Bergem. Terwijl het kook-team de spaghetti klaarmaakt, bereidt de rest zich voor op de bonte avond. Nog even de act doornemen, of zelfs nog even een lied en/

of spel uit de mouw schudden. Om 19.00 uur zitten we allen klaar in de biljartkamer. De dames Groot bijten het spits af met een dubsmash-act. Verder zingen de

meiden een lied over de pater, speelt en zingt Dominic op zijn gitaar, zingen de Vlamingen oude volksliederen, zijn Dries en Albrecht in hun act een grappig duo, spelen we de Lama's, beelden we heiligen en bekenden uit en sluiten we af met een wals op "Edelweiss". Al met al een supersfeer! Eén van de hoogtepunten van de week!

Woensdag kunnen we even uitslapen en bijkomen. Met gevoelde maag vertrekken we naar de tropische vlindertuin van Grevenmacher. Prachtige, kleurige vlinders vliegen ons

om de oren (of landen in onze haardos!) terwijl we moeten opletten voor rondrennende kwartels en verrassende wandelende takken. In de middag zijn we na exact één jaar weer in de oudste stad van Duitsland, het "heilige" Trier. We bezoeken wederom de Mariensäule, de rococo Paulinuskerk (ditmaal klaar van de renovatie) en de Jezuitenkerk met de daar begraven held Pater Frederik Spee (vocht met succes voor einde van de heksenvervolgingen). In de Dom is de toegang tot de H. Rok (Jezus' gewaad uit één stuk waar een genezende kracht vanuit ging en waarover de kruisigers het lot

wierpen) helaas gesloten. Met een beetje vriendelijk smeken kregen we alsnog de gelegenheid direct bij deze relikwie onze gebedsintenties uit te storten. 's Avonds na de maaltijd, ditmaal verzorgd door een aantal jongens én Chantal, kregen we weer een voordracht, dit keer over goede omgang met de ouders en het klaar-zijn om op eigen, volwassen benen te staan. Met gitaar, gezang en avondgebed (logisch) sluiten we af. .

Donderdag, laatste volle dag. Na het ontbijt afscheid nemen van leidster Ellen (snif ..) en dan naar het mooie mid-

deleeuwse kasteel van Vianden. Door de oude zalen en kamers lopend en zijn wijsheid uit een audioapparaat tappend, vertelt de pater over hun geschiedenis en betekenis. Vanuit de vensters: een prachtig uitzicht op het diepe dal van de rivier Our (grens met Duitsland) en de herfstkleurige wouden op de heuvels. Door dit natuurpark maken we een fikse en vro-

lijke wandeling, onderbroken door een nieuw kennismakingsspel van Jacintha. Dan verder naar het pittoreske oudste stadje van Luxemburg: Echternach, bekend van de eeuwenoude Springprocessie. In de machtige kloosterkerk duiken we de crypte in om ons doel te bezoeken: de H. Willibrord, missionaris en patroon van Nederland, die onze voorouders in

de 8^e eeuw het verlossende evangelie bracht. Bij zijn sarcofaag bidden we om genaden voor Nederland en voor het apostolaat van de Priesterbroederschap bij ons. De ene JKI'er bidt ook voor de intentie van de ander en steekt voor zijn/haar kameraad een kaarsje aan. Terug in Bergem verwent ons de gastvrouw van de meiden met een warm avondmaal.

Daarna toont elke JKI'er zijn/haar huiswerk: een wapenspreuk, die passend is voor hem/haar en als inspirerend levensmotto dient: "Altijd trouw", "Christus in mij" of "In alles Uw liefde zien"... Deze laatste avond nemen we tijd voor gezellig samenzijn: gitaar, zingen, praten, vriendschapsbanden in Christus smeden.

Namens de JKI- reizigers,

Vrijdag, terugreisdag. Mis, lof, ontbijt, inpakken. Als dank voor de gastvrijheid overhandigen we beide families een Hollands pakje. Van Bergem rijden we richting Aken waar we de beroemde Dom bezoeken, kroningskerk van meer dan 30 Duitse koningen, waaronder de bouwheer: Karel de Grote, de belangrijke vorst van de vroege Middeleeuwen. De achthoekige kerk is met haar prachtige mozaïeken een ware lust voor het oog. Een deel van de groep brengt ook een

bezoek aan de beroemde schatkamer. We sluiten af in een gezellig cafeetje. Dan door naar Leiden, waar we om 22.00 uur aankomen. Met het laten opstijgen van een geluksballon als slotstuk kijken we tevreden terug op een gezegende week vol vriendschap en gezelligheid. Wij zijn onze reisleiding (Pater Huyssegems, Jacintha en Ellen) maar vooral Onze-Lieve-Heer dankbaar voor al het mooie wat we mochten beleven. Deo Gratias!

Ellen Hooreman

Eucharistische Kruistocht

De Kruisvaarder

Bid - Communiceer - Offer je op - Wees apostel!

Het verzameladres van de Schatkisten is:
St. Clemenspriorij, Heuvel 23, 5674 RR Nuenen-Gerwen, Nederland

De Kruisvaarder bidt, communiceert en offert zich op voor de intentie, die Mgr. B. Fellay, algemeen overste van de Priesterbroederschap St. Pius X, iedere maand opgeeft.

November:
Voor een zalige dood!

Beste Kruisvaarders,

Het zijn beroerde tijden wanneer in 1782 in Saint-Malo, op het Franse schiereiland Bretagne, Hugues-Félicité-Robert de la Mennais geboren wordt. Nauwelijks is Féli 5 jaar, of zijn lieve, vrome moeder overlijdt. Het ventje wordt er niet makkelijker door: de ene keer ziek en triest, de andere keer driftig en vechtlustig. Hoewel de kerel super-slim is, heeft hij grondig lak aan huiswerk. Zijn oom Robert wil hem toch tot lezen te brengen. “Over mijn lijk!”, denkt het jong. Maar de oom meent het: hij sluit neefje-lief op in de boekerij. Pas als de kleine zich te pletter verveelt, slaat hij een boek open. Féli krijgt nu een ware leeswoede en wordt een echte boekenwurm. Dom genoeg stort hij zich op de giftigste boeken van zijn tijd: die van de schrijvers van de “Verlichting”. Die mannen

leren ongeloof en afkeer van Jezus, Kerk en koning. Een van deze schrijvers valt bijzonder in de smaak van de kleine driftkikker: Rousseau (“Roe-sóo”). Terwijl deze vele kinderen heeft maar ze aan een ander geeft om op te voeden, schrijft uitgerekend hij een leerboek over opvoeding. Daarin staat: “Iedere mens wordt goed geboren maar de opvoeding maakt hem slecht.”

“Juist!” krijst Féli, “Die grote mensen hoeven mij niets te bevelen!” Erger: “In die boeken staat dat God niet eens bestaat! Ik doe dus mijn Eerste Communie niet!” En Féli is in zijn tijd niet de enige die God wil buiten gooien. Rijke handelaars en ondernemers (genoemd: “burgerij”) lezen ook de “Verlichters”, verliezen het geloof en loeren op een kans zelf aan de regering van het land deel te nemen. Die kans komt in 1789. Koning Lodewijk XVI raakt in geldnood en vraagt de burgerij om hulp voor het land. De ongelovige burgerij neemt de leiding over met de spreuk: “Vrijheid, gelijkheid, broederlijkheid!” Hiermee begint de “Franse Revolutie” (= “omvergooiing”). De nieuwe bazen denken dat ze zich in de plaats van God kunnen stellen. De 10 Geboden en het Evangelie vervangen ze door de “Rechten van de Vrijheid van de Mens en de Burger”. Ze wreken zich op de vroegere regeerders: overal worden bezittingen van edelen geplunderd of in brand gestoken en hun gezinnen uitgemoord! De goddeloze rege-

ring gaat nog verder: in haat tegen de christelijke godsdienst pakt ze de kerkgebouwen af en wil de priesters dwingen aan de regering trouw te zweren en niet langer de paus te gehoorzamen. In de plaats van de Mis op te dragen moeten de priesters een nieuw uitgevonden godin op het altaar zetten en doen aanbidden: de “Rede”. Natuurlijk weigert elke eerlijke priester deze duivelse geloofsafval! De nieuwe bazen slaan brutaal toe: waar ze priesters of kloosterlingen vinden, worden die in het beste geval naar het Zuid-Amerikaanse oerwoud van Frans-Guyana verbannen. Daar kunnen ze door het geroep van brulapen nooit meer slapen en komen

van uitputting om. Andere priesters worden in de haven van Nantes op schepen gezet, die vanonder open zijn en dan op volle zee tot zinken worden gebracht. De priesters verdrinken! Maar de meesten worden met een nieuw soort valbijl onthoofd: de guillotine. En dat doen de nieuwe heersers met iedereen die het niet met ze eens is. Dappere kloosterzusters behoren tot de slachtoffers. In 1792 wordt ook de koning met zijn gezin “ge-guillotineerd”. Overal terreur en bloed! Nog niet genoeg: de nieuwe regering bouwt een leger op en verklaart de oorlog aan de buurlanden. De Duitse landen Oostenrijk en Pruisen verliezen in maart 1792 de Slag bij Valmy. Twee jaar later pakken de Fransen de Oostenrijkse Nederlanden (België) en maken de hele

Benelux tot een deel van Frankrijk! Ook Italië wordt overrompeld en de paus gevangen gezet. Overal in Frankrijk en de veroverde landen worden de kerkgebouwen afgepakt. De priesters verstoppen zich. Onder levensgevaar dragen ze de Mis op in schuren, wouden, weiden. In woonkamers horen ze biecht, dopen ze kinderen en zegenen ze huwelijken in. Overal moeten jonge mannen dienst nemen in de blauwe uniformen van het revolutie-leger, om dan zelf met die misdaden te moeten meedoen. Dappere katholieke mannen vormen echter in de bossen en velden van West-Frankrijk, Luxemburg en Vlaanderen (Boerenkrijg) legers, die de “Blauwen” verslaan in verassingsaanvallen, maar uiteindelijk allemaal omkomen. Toch zijn nu zelfs ongelovigen het moorden beu. In 1799 maakt de beste generaal in het Franse leger zich tot baas: Napoleon Bonaparte. De man die bijna heel West- en Midden-Europa verovert, stopt de vervolging en sluit eindelijk vrede met de Kerk. Priesters mogen weer de kerken in en Mis lezen, maar de sluwe Napoleon wil ze tot zijn dienaars maken. En wat met onze jonge Féli? Zijn hele familie heeft niet opge-

houden voor hem te bidden. Door het vele bloed van de Franse Revolutie is Féli eraan gaan twijfelen dat het leven zonder God zo goed en leuk is. Zijn twee jaar oudere broer Jean-Marie en de goede missionaris Pater Rémur krijgen hem op een dag eindelijk zover: “OK! Laat mij biechten! Ik wil zo snel mogelijk mijn Eerste Communie doen!” Zo gezegd zo gedaan, maar intussen is Féli wel al ... 22 jaar! Na zijn Communie is Féli niet meer te herken-

nen: hij traint zijn lichaam met turnen, zwemmen en paardrijden. Broer Jean-Marie wordt priester en Féli schrijver. Met zijn mooie taal, duidelijke bewijzen van de waarheid en scherpe pen schudt “Lamennais” op de duur heel Frankrijk en half Europa wakker. De aartsbisschop van Parijs zegt: “Die man zegt het zó goed, dat hij met zijn woorden bijna doden zou opwekken!” En werkelijk: Lamennais slaat met zijn woorden de verkeerde ideeën van de ongelovigen aan diggelen en helpt geestelijke doden op te wekken. Zulken die in de Revolutietijd van het geloof zijn afgevallen, keren dank zij zijn boeken terug naar Jezus. Napoleon laat wel de boeken van Lamennais verbieden, maar is te druk bezig met oorlogvoeren. Eerst in Spanje (1808-1814), dan in 1812 Rusland. De Russen zijn echter slim: ze trekken zich in het enorme land terug en laten voor de Franse troepen niets liggen, ook geen voedsel! Dan komt de Russische winter en de Franse soldaten lijden honger en kou! Nu vallen de Russische kozakken (vechtersvolk te paard) aan: van de

30.000 Franse soldaten blijven er nog maar 1000 over! Oostenrijk, Pruisen en Groot-Brittannië scheppen weer moed en verslaan samen met de Russen de Fransen in Leipzig (1813). Napoleon wordt verbannen naar het Italiaanse eiland Elba. Dat is goed nieuws voor Féli de Lamennais: hij begint in Parijs met een katholiek tijdschrift, dat overal gelezen wordt. Maar o wee! Napoleon komt terug en het leger loopt naar hem over! Féli Lamennais en andere bekende katholieke leiders moeten vluchten naar Engeland! Goede priesters, waaronder Féli's lievelingsbroer Jean-Marie, vragen hem: "Zou het niets voor jou zijn priester te worden?" Féli begint priesterstudies! Intussen, op 18 juli 1815 staat het leger van Napoleon in de heuvels ten zuiden van Brussel

oog in oog met de troepen van Groot-Brittannië, Pruisen en de Nederlanden. Hier in Waterloo wordt Napoleon definitief verslagen! De grote generaal en keizer wordt op een eenzaam eiland verbannen, midden in de Atlantische Oceaan: Sint-Helena. Engelse soldaten bewaken hem voortaan goed! Lamennais spoedt zich opgelucht terug naar Parijs en wordt priester gewijd. Nu schrijft hij zijn beste boeken en maakt vele goede gelovige leiders tot vriend. Hij is ook een goed priester: hij bidt en preekt goed en deelt dagelijks zijn brood met de armen. Dan komt een schok: Priester Lamennais wordt ernstig ziek! De dokter ziet geen hoop op genezing, een andere priester wordt bij het ziekenbed geroepen om Lamennais de Biecht te horen, het Oliesel toe te

Félicité de Lamennais.

dienen en met de Communie te sterken. De priester zegt: “Maak alles in orde met de goede God! Hij komt u waarschijnlijk naar het eeuwige leven halen! Wees bereid Zijn wil te volgen!” Rustig tuurt Lamennais door het raam en zegt: “Goede medebroeder, maakt u zich geen zorgen! Ik heb als vriend van Jezus geleefd! Ik heb mijn bezittingen met de armen gedeeld en mijn vijanden vergeven. Als de goede Heer mij nu komt afhalen ben ik helemaal bereid! Zijn wil geschiede!” Intussen bidden alle vrienden van Priester Féli Lamennais: “Lieve Heer, laat hem toch nog leven! Hij zou nog zoveel goeds kunnen doen!” En ja: de goede God verhoort de gebeden! Lamennais knapt op en wordt door alle katholieken in Frankrijk gevierd als hun leider. Helemaal in de roes van het gebeuren schrijft Lamennais in 1824-25 weer een boek: hij valt daarin de nieuwe regering

aan, maar deze keer bitter en zonder maat. Hij wordt ervoor tot een kleine geldstraf veroordeeld. Lamennais maakt zich al te kwaad, zijn vrienden willen hem intomen, maar Lamennais antwoordt: “Dan ga ik naar Rome, naar de paus zelf, die zal mij gelijk geven!” Paus Leo XII laat hem vriendelijk ontvangen, maar geeft hem geen gelijk. De ontgoochelde Lamennais begint nu alsmatuur minder zijn brevier (dagelijkse priestergebeden) te bidden en maakt in 1832 een nog gevaarlijker schrijfsel: “De Kerk moet niets met de regering hebben! We hoeven de regering te maken hebben van een land niet te gehoorzamen!” De nieuwe paus, Gregorius XVI, voelt zich nu verplicht de vroegere held terug te fluiten. Zonder Lamennais’ naam te noemen laat hij wel weten: “Zolang de overheid van een land niets beveelt wat boos is, moeten we wel aan haar rechtvaardige wetten gehoorzamen.” Lamennais wordt nu woedend op de paus, hij valt van het geloof af en kleedt zich als gewone burger: “Meneer” Lamennais! Als een tweede Saul valt hij in een blijvende stemming van droefheid. Weer wordt hij gevaarlijk ziek! Zijn geliefde priesterbroer Jean-Marie smeekt hem: “Keer toch terug tot onze redder, Jezus!” Zijn nicht, die hem liefdevol verzorgt snikt: “Féli, nu wil je toch wel een priester, niet waar?” Lamennais antwoordt: “Nee, nee en nog eens nee! Iedereen moge me nu met rust laten!” Op 27 februari 1854 blaast hij zijn laatste adem uit ... Zijn lichaam wordt in een graf zonder kruis gegooid ... En waar is zijn ziel? Ware hij bij het eerste doodsgevaar gestorven, hij zou een grote heilige geweest zijn, maar nu ... Heel anders zijn trou-

we priesterbroer Jean-Marie. Die richt de Broeders van de Christelijke Scholen en de Zusters van de Goddelijke Voorzienigheid op, waarin hij met zeer goede leraars kinderen tot goede christen mannen en vrouwen maakt. Jean-Marie sterft wél als heilige! En

gaat om het belangrijkste ogenblik van ons leven: hemel of hel! Bidden en offeren we deze maand dat de stervenden niet worden als de ongelukkige Lamennais, maar als zijn broer Jean-Marie, of tenminste als een Napoleon! Of nog beter: Pater Suarez.

dan de oude tegenstander Napoleon op Sint-Helena: op het einde vraagt hij ineens om een priester en ... biecht! Wij bidden in het Weesgegroet: "Bid voor ons en in het uur van onze dood." Het

Heel zijn leven lang had hij Jezus en Maria hartelijk lief. Terwijl hij stierf zag hij Maria naar hem toe komen en straalde: "Ik wist niet dat sterven zo zoet kon zijn!"

Pater K. Huysegems

Allerheiligenfeest

- de eerste november -

Veelvuldig zijn de kwellingen, die het menselijk hart kunnen overkomen. Een van deze kwellingen is het heimwee. Jij kent het niet? Welnu, luister.

Er is menig kind, dat ver van vader en moeder, van broers en zussen verwijderd is. Misschien ligt er zelfs een oceaan tussen hen. Had het kind vleugels ..., maar het kan niet weg. Gedachten en verlangens gaan uit naar thuis en het vaderland. Zie, zulk een kind heeft heimwee.

Ook jij, – en zo is het met alle mensen gelegen – ook jij bent hier op de wereld eigenlijk niet thuis, jij bent hier slechts als in een vreemd land. Je waar vaderland is de Hemel; daar is God, je Vader; daar is Maria, je hemelse Moeder; daar zijn al de lieve Heiligen, je broeders en zusters. Daar moet je dikwijls met je gedachten heengaan. Je moet er over nadenken en het je voorstellen, hoe onbegrijpelijk goed zij het allen hebben in het eeuwige vaderland, en hoe bovenmate gelukkig en

zalig zij allen zijn; en je moet je over hun geluk verheugen. Denk eraan, dat ook jij eens met hen zo zalig en gelukkig zijn moet. En zo kan je over je eeuwig leven verheugd zijn, zoals een vlijtig kind op school zich verheugt over de vakantie en het terugzien van zijn ouders.

Maar je mag niet vergeten, dat je slechts in de Hemel zult komen, als je leeft, zoals Gods lieve Heiligen hebben geleefd. De Heer Jezus heeft duidelijk gezegd, wie door Hem zalig verklaard zullen worden. Hij heeft acht deugden opgenoemd; van deze moet je hebben, als je eens in de Hemel wilt komen en een van de Heiligen wilt zijn.

Hoe hebben de Heiligen deze acht deugden beoefend? Het deugdzaam leven is de weg, waardoor zij naar hun Vaderland, de Hemel, gegaan zijn. Je kunt hen nu, om zo te zeggen, nastaren, om te weten, waar en hoe zij gegaan zijn, zodat je hen dan ook zou kunnen navolgen.

1. Zalig zijn de armen van geest; want hun behoort het Hemelrijk.

Arm van geest is de ootmoedige; hij schrijft het goede, dat hij heeft, geheel en al aan God toe; zichzelf houdt hij voor niets beter, dan hij is. Daarom zoekt zo iemand geen lof van de mensen, geen onderscheiding. Smaad en minachting verdraagt hij geduldig,

omdat de Heer Jezus ze ook heeft verdragen.

Zo ootmoedig was de H. Johannes Franciscus Regis, dat het hem zwaar viel zich priester te laten wijden. Hij meende dat de stand van dienaar van de ordesgeestelijken al hoog genoeg voor hem

was. En toch behoorde hij tot een zeer voornaam geslacht, was zeer geleerd en bezat grote talenten. Toen hij uit gehoorzaamheid priester geworden was, preekte hij het liefst voor het gewone volk en heel eenvoudig. Prees men hem, dan werd hij rood en verlegen, alsof hij zich schaamde. Menigmaal moest hij hevige en vernederende verwijten en terechtwijzingen horen, die hij altijd bedaard aannam, zonder zich te verontschuldigen. Ook als er kwaad van hem gesproken werd, zweeg hij; en toen eenmaal zijn vriend hem wil-

de verdedigen, vroeg hij hem dringend, dit niet te doen; hij had, zei hij, nu zo'n mooie gelegenheid, om zoals zijn Meester hoon en smaad te verduren.

Het gebeurde soms, dat hij, gebukt onder een vracht stro voor de armen, over straat liep, en daarbij uitgelachen werd. Dan zei hij: "Des te beter, zó heb ik een dubbele winst: ik kan mijn arme broeders helpen en daarbij nog ter liefde van Jezus bespotting opdoen".

2. Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het Land bezitten.

Deze beminlijke deugd van zachtmoedigheid heeft de H. Fridolinus op uitstekende wijze beoefend. Hij leefde omtrent 500 jaren na Christus in Ierland. Later stak hij naar Duitsland over en verkondigde de heidenen het geloof. Zo kwam hij op een van zijn tochten te Säckingen aan de Rijn. Daar lag een eiland midden in de stroom. Het was een woeste en eenzame plaats en diende als wei. Fridolinus zocht hier een geschikte plaats, om er een kerk te bouwen. Het volk uit de omtrek bemerkte dit en kreeg achterdocht tegen hem en hield hem voor een dief, die hun vee wilde stelen. Zij luisterden niet naar zijn verontschuldiging, maar sloegen hem en joegen hem weg. Fridolinus liet zich hierdoor echter niet afschrikken; hij keerde naar het eiland terug, nadat hij van de koning, aan wie die streek toebehoorde, daartoe verlof had verkregen. Aanvankelijk woonde hij in de nabijheid van Säckingen bij een bemiddeld man, wiens vrouw de Heilige dikwijls met harde woorden toesprak. Zij zei, dat er voor hem in huis geen

plaats was en dat zij niets hadden om hem te voeden. Fridolinus hoorde haar gekijf kalm aan. Zodra de gastheer van het gebeurde kennis kreeg, bracht hij zijn vrouw tot zwijgen; hij nam Fridolinus liefderijk op, omdat hij wel zag, dat deze een heilig man was. Later ver-

zocht hij hem zelfs peter te willen zijn van zijn kind. Nu werd de vrouw nog meer verbitterd, omdat haar man een arme vreemdeling als peter verkoos. Doch het geduld en de zachtzinnigheid, waarmee de Heilige alle smaad verdroeg, brachten ook haar weldra tot betere gevoelens. Zij begon hem hoog te achten als een man Gods.

Zo kon de Heilige dan aan het werk gaan en op het eiland een kerk en een klooster bouwen. Dit klooster was, voor zover

men weet, het eerste van geheel Zwaben. Vandaar uit heeft zich het Christendom in het Zwarte Woud en over andere streken van Baden en Württemberg verbreid. En de vrouw, die onze Heilige zo vaak had beledigd, stond naderhand het kind, van wie Fridolinus peter was geworden, aan dit klooster af.

Aldus heeft deze Heilige door geduld en zachtmoedigheid Säckingen en het omliggende land in bezit genomen voor de goede God.

3. Zalig zijn zij, die treuren; want zij zullen vertroost worden.

De Zaligmaker bedoelt hier degenen, die een bovennatuurlijke droefheid en smart gevoelen over hun zonden; dezen belooft Hij de vrede en de rust van het geweten. Zulk een oprechte boetvaardige was de H. Augustinus.

In zijn jeugd maakte hij zich aan vele en zware zonden schuldig: hij leidde een ongebonden leven. Augustinus had echter een heilige moeder, met name Monica. Deze bad en weende zolang, dat eindelijk haar zoon, door de genade getroffen, zich tot God bekeerde. Hoe goed hem dit gedaan en welke vreugde Augustinus heeft gesmaakt op het ogenblik, waarop hij zich van ganser harte van de zonde afwendde en tot God keerde, dit heeft hij zelf beschreven. In zijn vervoering van blijdschap verhaalt hij, als het ware aan Onze Lieve Heer zijn geluk en zegt: “O Heer! Gij hebt mijn ketenen verbroken; ik zal U een offer van lof brengen. Mijn

hart en mijn tong moeten U prijzen en zeggen: O Heer! wie is aan U gelijk? Wie ben ik en wie zijt Gij? Hoe boos waren mijn werken, mijn woorden, mijn wil! Gij hebt in Uw barmhartigheid op mij neergezien, toen ik diep in de geestelijke dood van de zonde verzonken was; Gij hebt mijn hart gezuiverd van de

afschuwelijke zonden en de slechte neigingen, waardoor het op een bodemloze modderpoel gelek”.

“Hoe zoet is het mij opeens geworden, aan mijn zondige genoegens te verzaken! Vroeger vreesde ik ze te verliezen; nu verheugde het mij, ze, om zo te zeggen, te kunnen wegwerpen. Gij hebt ze weggegooid, en Uzelf tot een allerzoetste vreugde aan mij gegeven. Ik kon mij in die dagen (de dagen van mijn bekering) niet verzadigen in de beschouwing van Uw goedheid, zo rijk in wonderen, en van Uw tedere bezorgdheid voor het heil

van de mensen! De gezangen van de H. Kerk waren mij zo zoet! Zij ontroerden

mijn hart; en de dankbaarheid deed mij een vloed van vreugdetranen storten.”

4. Zalig zijn zij, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

Naar de gerechtigheid of rechtvaardigheid dorst hij, die een rechtzinnig verlangen heeft, om op een aan God welgevallige wijze te leven.

Een dusdanig verlangen had de eerbiedwaardige dienaars Gods Catharina Thomas.

Zij werd in het jaar 1533 op een Spaans eiland geboren en verloor reeds in haar vierde jaar vader en moeder. Na de dood van haar vrome ouders werd zij door een oom van moeders zijde in huis opgenomen. Hoe jong ook, had zij toch reeds in het ouderlijke huis geleerd, de goede God te dienen en te beminnen. Hierin werd zij thans gehinderd, en wegens haar vroomheid vaak uitgelachen. Doch wel verre van zich daardoor te laten ontmoedigen, begon zij nu onder haar bezigheden in stilte te bidden en de eeuwige waarheden te overwegen. Tevens smeekte zij Gods lieve Heiligen, haar te helpen, opdat èn gebed èn werk goed en op een aan God behagelijke wijze zouden gebeuren. Haar oprecht verlangen naar een innige en vertrouwelijke omgang met God werd vervuld. Onze Lieve Heer gaf haar gedurende haar gebed een buitengewone kennis van goddelijke dingen en vervulde haar met een onbeschrijflijke troost.

Doch van tijd tot tijd liet Hij ook toe, dat haar hart door grote vrees en angst gefolterd werd. Het kwam haar steeds voor, dat zij Jezus ontrouw was geworden, dat

zij ondankbaar en nalatig was in de dienst van God.

Deze gedachten veroorzaakten haar veel onrust en brachten haar zeer in de war. Gaarne had zij daarover iemand om raad gevraagd; doch het duurde lang, eer zij de persoon vond, die zij nodig had. Eindelijk erbarmde Zich de Heer over haar: Hij schikte het zo, dat zij een vroom en verstandig man, een kluizenaar, leerde kennen. Deze onderrichtte haar en zei, dat zij volkomen gerust kon zijn; en nu keerden tevredenheid en vreugde in haar ziel terug.

Catharina zou gaarne de wereld hebben verlaten, om God alleen ongestoord in een klooster te kunnen dienen. Doch

haar niet hield haar daarvan terug en probeerde haar door ijdele opschik tot behaagzucht te brengen. Maar uit liefde tot God ontweek Catharina ook dit gevaar. Om haar hiervoor te belonen, vervulde de goede God haar smachtend verlangen.

Hij maakte, dat haar familieleden uiteindelijk hun toestemming gaven. Zo kon zij, 16 jaar oud, naar het klooster gaan. Hier nu bekroonde zij haar heilig leven door een zalige dood.

5. Zalig zijn de barmhartigen; want zij zullen barmhartigheid verwerven.

Vóór ongeveer duizend jaren leefde de H. Odilo; hij was overste van het klooster te Cluny, in Frankrijk, en een voortreffelijk man voor God en de wereld. Zijn levensgeschiedenis meldt van hem, dat hij de steunstkop van de blinden, de gastheer van de hongerigen, de hoop van de ellendigen, de troost van de bedroefden geweest is, en dat hij een onbeschrijfelijk genoegen vond in anderen wel te doen. Zelfs tegenover boze mensen was hij goedaardig en milddadig. Zijn vrienden dachten daarom, dat hij zijn goedheid te ver dreef. Doch de heilige man

antwoordde: “Liever wil ik door mijn barmhartigheid een genadig oordeel bij God vinden, dan om hardvochtigheid, zonder genade veroordeeld worden”.

Zelfs het laatste en noodzakelijkste, wat hij bezat, schonk hij nog aan de armen; doch dan wekte Onze Lieve Heer telkens goede mensen

op, om hem rijkelijk met hun aalmoezen te hulp te komen.

Zo verwierf ook hij, de barmhartige, weer barmhartigheid.

6. Zalig zijn de zuiveren van hart; want zij zullen God zien.

Een zuiver hart heeft hij, die geen zonden op zijn geweten heeft, de zonde met alle zorg vermijdt, en de middelen aanwendt, om zich daarvoor te behoeven.

Zodanig waren jeugdige Heiligen, zoals bijvoorbeeld een Agnes, een Aloïsius van Gonzaga en een Jan Berchmans. Daarom ook zien zij thans in de Hemel, in hun Vaderland, de goede God, zoals Hij is, van aangezicht tot aangezicht.

H. Jan Berchmans

7. Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen kinderen Gods genoemd worden.

Zulk een kind Gods was de H. Elisabeth, koningin van Portugal.

Was haar echtgenoot tegen een van zijn onderdanen vergramd, en wist zij, dat slechts leugenachtige berichten daarvan de oorzaak waren, dan bracht zij hem tot bedaren door hem de waarheid bloot te leggen. Ook wendde zij alle pogingen aan, om onder haar onderdanen, hetzij door haar liefderijk woord, hetzij door tussenkomst van anderen, vrede te stichten. Ontstond er onenigheid tussen dezen en genen wegens een schade, welke de een de andere had berokkend, en die hij met zijn geld niet goed kon maken, dan offerde zij zonder aarzelen een gedeelte van haar eigen vermogen tot schadeloosstelling op.

Eens was haar man, wegens het bezit van enige goederen, in een hevig geschil geraakt met zijn broer; en nu stond zij aan deze laatste een goed deel van haar eigendom af, waardoor het haar lukte, beiden met elkaar te verzoenen. Later brak er onenigheid uit tussen haar eigen broeder en de koning van Castilië, en

deze liep zo hoog op, dat een oorlog onvermijdelijk scheen. Doch Elisabeth wist het door haar liefdevolle tussenkomst zo ver te brengen, dat de zaak in der minne werd geschikt en de beide vorsten met elkander een verbond van vriendschap sloten.

Moeilijker nog was het, de vijandschap uit de weg te ruimen, die er tussen haar eigen zoon en zijn vader ontstond. Al haar bidden en smeken baatte niets. Vader en zoon trokken tegen elkander te velde. Door liefde en smart gedreven, waagde de Heilige zich te midden van de strijdenden en begaf zich eerst tot de koning, vervolgens tot haar zoon, en sprak beiden zo nadrukkelijk en minzaam toe, dat zowel de een als de ander bewogen werd, en het gevecht staakten. De zoon onderwierp zich aan zijn vader en kuste hem de hand, en deze gaf zijn zoon de vaderlijke zegen. Eindelijk wilde Elisabeth nog een verzoening bewerken tussen haar zoon, die inmiddels koning van Portugal geworden was, en een andere vorst; maar ten gevolge van de op de reis doorstane vermoedenissen stierf zij.

8. Zalig zijn zij, die vervolging lijden om de gerechtigheid; want hun behoort het Rijk der Hemelen.

Zo hebben, met de H. Martelaar Stefanus te beginnen, alle Heiligen geleden, die omwille van het Katholiek geloof gemarteld zijn. Veel heeft het de Heiligen gekost, en veel hebben zij zich getroost, om in de Hemel te komen. Zij

wisten, wat een overgroot loon hun te wachten stond. Daarom waren hun die langdurige en vreselijke martelingen niet te veel.

Jezus heeft gezegd: “Het Rijk der Hemelen lijdt geweld, en alleen de geweldigen (zij, die zich inspannen) nemen het in.” – Hoeveel geweld heb jij jezelf tot hiertoe reeds aangedaan, om je boze neigingen te overwinnen, om godvruchtig en zuiver, gehoorzaam en liefdevol, zachtmoedig en geduldig te leven? Ben je eenmaal gelukkig in het hemels Vaderland, dan zal je er

slechts gekomen zijn, omdat je jezelf geweld hebt aangedaan, om het kwade te overwinnen en het goede te doen.

Wat denk je nu, dat er eenmaal van je worden zal? Je moet een Heilige worden! Moge de Hemel je bewaren voor het tegendeel, want dan zou je diep on-

gelukkig zijn in alle eeuwigheid. Je mag hieraan wel eens goed denken. Wees gehoorzaam, tracht zorgvuldig je mooiste sieraad, de onschuld, te bewaren, vermijd alle, ook de kleinste zonden, bid vurig het goddelijk Kindje Jezus en Zijn en jouw lieve Moeder, je in deze allerbelangrijkste zaak, de zaak van je zaligheid, te willen helpen.

Zulk een gebed verhoort de Zaligmaker bijzonder graag, want Hij wenst niets vuriger dan je geluk voor tijd en eeuwigheid. Hij heeft immers Zijn leven aan het kruis ten beste gegeven, om voor jou de Hemel te verdienen. Zorg dus, altijd zó te leven, dat je er werkelijk eens komt, dat je een Heilige wordt.

Juffrouw Elly

Schatkisten

Hoe vol waren de Schatkisten van

	september
Aantal Schatkisten:	8
Dagelijkse Toewijding	364
H. Mis	75
H. Communie	65
Geestelijke Communie	280
Offers	354
Tientjes	991
Bezoek aan het Allerheiligste	95
Meditatie	62
Goed Voorbeeld	203
Puntje	235

Puntje

Luister eens, het puntje voor november is:

Dagelijks het Kostbaar Bloed opofferen voor de zielen in het vagevuur!

Beste Kruisvaarders,

De H. Franciscus van Sales, bisschop van Genève, zei dikwijls, dat de hulp aan de gelovige zielen in het vagevuur het mooiste werk van barmhartigheid is. “Want,” zei hij, “is het niet

een soort ziekenbezoek, als wij door onze gebeden voor de gelovige zielen in het vagevuur verzachting afsmeaken? Geven wij niet te drinken aan hen, die midden tussen de verterende vlammen naar de aanschouwing van God dorsten, wanneer wij de dauw van onze voorspraak op hen laten neer druppelen? Spijzen wij niet de hongerigen, wanneer wij door de middelen, die het geloof ons biedt, voor hun bevrijding werken? Is dit niet de gevangenen loskopen? Kleden wij niet de naakten, als wij hun gewaden van het licht van de goddelijke heerlijkheid verschaffen? Is het niet een wonderbare gastvrijheid, als wij zorgen, dat zij het hemels Jeruzalem kunnen binnengaan, dat zij medeburgers van de heiligen en huis-

genoten van God in het eeuwige Sion worden? En is het niet veel verdienstelijker de zielen in de hemel te brengen dan de lichamen van de overledenen in de aarde te begraven?”

Kruisvaarders, vergeet daarom geen dag in november de arme zielen! Het Puntje van de Schatkist zal jullie hierbij helpen: het dagelijks bidden van het opofferingsgebed voor de zielen in het vagevuur:

O, eeuwige Vader, ik offer U op, door de handen van de Onbevleete Maagd Maria, het Kostbaar Bloed van Uw Zoon voor de arme zielen in het vagevuur.

Dit gebed is zo krachtig en werkzaam, omdat we ons hiermee beroepen op het Kruisoffer van Jezus, dat, zoals jullie weten, in iedere H. Mis op onbloedige wijze hernieuwd en de Vader aangeboden wordt. Zijn Kostbaar Bloed op het kruis vergoten, de prijs voor de zielen, stemt de Vader mild en barmhartig, en daarmee kunnen we dus veel goed doen voor de overleden gelovigen die nog op verlossing wachten. Doe je best!

Pater C. de Beer

Bijbelse Geschiedenis

R. Businger

65. De gelijkenis van de talenten.

Wees niet zorgeloos met de genadegave, die u is geschonken. 1 Tim. 4, 14

Jezus sprak verder: “Want het gaat er mee (met het rijk der hemelen) als met een mens, die naar het buitenland vertrok, zijn dienaars riep, en hun zijn bezittingen overdroeg. En aan de een gaf hij **vijf** talenten, den ander **twee**, een derde **één**; ieder volgens zijn bekwaamheid. Toen ging hij op reis.

Die nu de **vijf** talenten had ontvangen, ging aanstonds heen, dreef er handel mee, en won er vijf andere bij. Zo ook won hij, die er **twee** had ontvangen, er nog twee andere bij. Maar die er **één** had ontvangen; ging heen, maakte een kuil in de grond, en verborg het geld van zijn heer.

Na lange tijd kwam de heer van die knechten terug, en rekende met hen af. En hij, die de vijf talenten had ontvangen, trad naar voren, bracht nog vijf andere talenten, en zei: Heer, vijf talenten hebt u mij gegeven; zie, nog vijf heb ik er bijgewonnen. Zijn meester sprak tot hem: Heel best, goede en getrouwe knecht, over weinig bent u

getrouw geweest, over veel zal ik u stellen; ga binnen in de vreugde van uw heer. Ook hij, die de twee talenten had ontvangen, trad naar voren, en zei: Heer, twee talenten hebt u mij gegeven; zie, nog twee heb ik er bij gewonnen. Zijn meester sprak tot hem: Heel best, goede en getrouwe knecht; over weinig bent u getrouw geweest, over veel zal ik u stellen; ga binnen in de vreugde van uw heer.¹ Toen trad ook hij naar voren, die het éne talent had ontvangen, en zei: Heer, ik weet, dat u een streng man bent; u maait, waar u niet hebt gezaaid, en verzamelt, waar u niet heb uitgestrooid. Ik was dus bang, en ben uw talent in de grond gaan begraven; zie, daar hebt u het uwe terug.² Maar zijn meester antwoordde hem: Boze en luie knecht; u wist, dat ik maai, waar ik niet heb gezaaid, en dat ik verzamel, waar ik niet heb uitgestrooid. U had dus mijn geld bij de wisselaars moeten beleggen; dan zou ik het bij mijn komst met rente hebben teruggekregen. Hierop sprak de Heer tot de andere dienstknechten: Neem dus het talent van hem, af en geef het aan hem, die de tien talenten heeft. Want wie heeft, aan hem zal worden gegeven, en hij zal overvloed hebben; maar wie niet heeft, hem zal

ook nog ontnomen worden, wat hij bezit.³
En werp de onbruikbare knecht naar buiten

de duisternis in; daar zal geweest zijn en geknars van de tanden”.

66. Voorspelling en beschrijving van het laatste oordeel.

En verkonden zullen de hemelen Zijn gerechtigheid; want God is rechter. Ps. 49, 6

Door deze gelijkenissen vermaande Jezus Zijn leerlingen, zich op de laatste dag voor te bereiden.

Nu schilderde Hij hun nog deze dag zelf met de volgende woorden: “Wanneer dan de Mensenzoon in Zijn heerlijkheid komt, en alle engelen met Hem, dan zal Hij plaats nemen op de troon van Zijn majesteit. En alle volkeren zullen vóór Hem worden vergaderd; en Hij zal ze van elkaar scheiden zoals een herder scheiding maakt tussen schapen en bokken. En de schapen zal Hij aan Zijn rechterhand plaatsen, en de bokken aan Zijn linkerhand. Dan zal de Koning zeggen tot hen, die aan Zijn rechterhand staan: Kom, gezegenden van Mijn Vader; neem bezit van het rijk, dat voor u is bereid van de grondvesting van de wereld af. Want Ik was hongerig, en u hebt Mij te eten gegeven; Ik was dorstig, en u hebt Mij te drinken gegeven. Ik was vreemdeling, en u nam Mij op. Ik was naakt, en u hebt Mij gekleed; ziek, en u hebt Mij bezocht; in de gevangenis, en u bent Mij komen bezoeken. Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden: Heer, wanneer zagen we U hongerig, en gaven U te eten; of dorstig, en gaven we U te drinken? Wanneer zagen we U als vreemdeling, en namen U op; of naakt, en hebben we U gekleed? Of wanneer zagen we U ziek of in de gevangenis, en zijn we tot U gekomen? Dan zal de Koning hun antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: wat u voor één van mijn geringste broeders hebt gedaan, dat hebt u voor Mij gedaan.

Maar dan zal Hij zeggen tot hen, die aan de linkerhand staan: Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur; dat bereid is voor de duivel en zijn engelen. Want Ik was hongerig, en u hebt Mij niet te eten gegeven; dorstig, en u hebt Mij niet te drinken gegeven. Ik was vreemdeling, en u nam Mij niet op; naakt, en u hebt Mij niet gekleed; ziek en in de gevangenis, en u hebt Mij niet bezocht. Dan zullen ook zij antwoorden: Heer, wanneer zagen we U hongerig of dorstig, vreemdeling of naakt, ziek of in de gevangenis, en hielpen we U niet? Dan zal Hij antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: Wat u niet hebt gedaan aan een van deze geringsten, dat hebt u ook voor Mij niet gedaan. En zij zullen gaan in de eeuwige straf; maar de rechtvaardigen in het eeuwig leven”.

De eerste maal kwam Jezus als Verlosser van de wereld in armoede en nederigheid; de tweede maal zal Hij als Rechter van de wereld in macht en heerlijkheid komen. Het heerlijk kenteken van de majestueuze Rechter zal dan het voorheen verachte Kruis zijn.

De mens zal gaan naar het huis van zijn eeuwigheid. Pred. 12, 5

1. De tweede knecht ontvangt evenveel loon als de eerste, omdat het loon overeenkomt met de moeite, de ijver en de goede mening, en niet met de uitslag van het werk.
2. De derde knecht wil de schuld op zijn meester werpen, maar deze vangt hem in zijn eigen woorden. Overigens was de heer van de gelijkenis niet streng geweest tegenover zijn dienaars. Veel minder mag men zeggen, dat God meer van zijn schepselen verlangt dan ze met de hulp van Zijn genade kunnen doen.
3. Een spreekwoordelijke uitdrukking: wie een goed gebruik maakt van het zijne, ontvangt nog meer; wie het niet gebruikt, verliest alles.

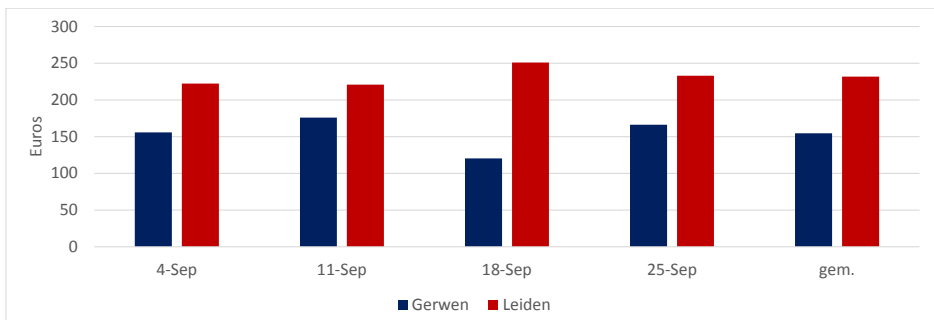
Jaarprogramma 2016

Wanneer? van t/m	Waar?	Wat?
12-11	Gerwen	Derde Orde FSSPX
20-11	Gerwen	Parochiefeest met Sinterklaas
20-11	Leiden	Koordag i.v.m. H. Cecilia
27-11	Gerwen/Leiden	Adventsbezinning (Derde Orde FSSPX)
10-12 nieuw	Gerwen	Liederenavond
11-12	Leiden	JKI-bijeenkomst (internationaal)
14-12	Gerwen	Gulden Mis

Onze Overledenen

Hr.	H.B.	Visser	Leiden	11	11	1997
Mevr.	P.M.	Favejée-Hoppenbrouwer	Papendrecht	15	11	2014
Hr.	J.C.	Jaspers	Heerlen	16	11	1990
Hr.	J.B.M.	Komen	Rijswijk	29	11	1997

Collecten in september

Kalender Gerwen

November

di.	1	18.30	Hoogmis	Allerheiligen (1 ^e kl.), verplichte feestdag
wo.	2	10.30	Requiem (2)	Allerzielen (1 ^e kl.)
		aansl.	Requiem (3)	
		18.30	gezongen Requiem (1)	
do.	3	17.30	Lof	
		18.30	H. Mis	H. Hubertus, biss. en bel. (3 ^e kl.; bisdom 's Hertogenbosch); zegening Hubertusbrood (vóór de Mis a.u.b. naar de communiebank brengen)
vr.	4	17.30	Lof	
		18.30	H. Mis	Eerste vrijdag v.d. maand, Votiefmis v.h. H. Hart van Jezus (3 ^e kl.); ged. H. Carolus Borromeüs, biss. en bel.; ged. HH. Vitalis en Agricola, mart.
za.	5	8.30	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand, Votiefmis v.h. Onbevlekt Hart van Maria (22 aug.) (3 ^e kl.); ged. H. Odrada, maagd (bisdom 's Hertogenbosch); daarna uitstelling tot 12.30 uur
		10.00	Onderricht	Godsdienstlessen
zo.	6	10.30	Hoogmis	25 ^e zondag na Pinksteren (5 ^e ingehaalde zondag na Driekoningen) (2 ^e kl.); kinderzegen
ma.	7	18.30	H. Mis	H. Willibrordus, patroon van Nederland (1 ^e kl.)
di.	8	18.30	H. Mis	door de week (4 ^e kl.); ged. van de vier HH. gekroonde Martelaren
wo.	9	7.15	H. Mis	Wijding van de Basiliek van de Allerheiligste Verlosser (St. Jan van Lateranen) (2 ^e kl.); ged. H. Theodorus, mart.
do.	10	17.30	Lof	
		18.30	H. Mis	H. Andreas van Avellino, bel. (3 ^e kl.); ged. HH. Tryphon, Respicius en Nympha, maagd, mart.
vr.	11	7.15	H. Mis	H. Martinus, biss. en bel. (3 ^e kl.); ged. H. Mennas, mart.
za.	12	11.00	H. Mis	H. Martinus I, paus en mart. (3 ^e kl.); bijeenkomst Derde Orde
zo.	13	10.30	Hoogmis	26 ^e zondag na Pinksteren (6 ^e ingehaalde zondag na Driekoningen) (2 ^e kl.)
ma.	14	18.30	H. Mis	H. Josaphat, biss. en mart. (3 ^e kl.)
di.	15	18.30	H. Mis	H. Albertus de Grote, biss. en kerkl. (3 ^e kl.)
wo.	16	7.15	H. Mis	H. Gertrudis, maagd (3 ^e kl.)
do.	17	17.30	Lof	

	18.30	H. Mis	H. Gregorius de wonderdoener, biss. en bel. (3° kl.)
vr. 18	7.15	H. Mis	Wijding van de basilieken van de HH. Petrus en Paulus (3° kl.)
za. 19	8.30	H. Mis	H. Elizabeth, weduwe (3° kl.); ged. H. Pontianus I, paus en mart.
	10.00	Onderricht	Godsdienstlessen
zo. 20	10.30	Hoogmis	Plechtige viering H. Clemens I, paus en mart. (patroonsfeest 1° kl.); ged. 27° en laatste zondag na Pinksteren; parochiefeest met o.a. ... de komst van Sinterklaas en Zwarte Piet!
ma. 21	18.30	H. Mis	Opdracht van de H. Maagd Maria (3° kl.)
di. 22	18.30	H. Mis	H. Cecilia, maagd en mart. (3° kl.)
wo. 23	7.15	H. Mis	H. Clemens I, paus en mart. (1° kl.)
do. 24	17.30	Lof	
	18.30	H. Mis	H. Johannes van het Kruis, bel. en kerkl. (3° kl.); ged. H. Chrysogonus, mart.
vr. 25	7.15	H. Mis	H. Catharina van Alexandrië, maagd en mart. (3° kl.)
za. 26	-----	geen H. Mis	H. Sylvester, abt (3° kl.); ged. H. Petrus van Alexandrië, biss. en mart.
zo. 27	10.30	Hoogmis	1° zondag van de Advent (1° kl.)
	13.00	uur	1° voordracht
	13.45	uur	meditatie in stilte
	14.15	uur	2° voordracht
	15.00	uur	Lof met Rozenhoedje
	16.00	uur	einde
ma. 28	18.30	H. Mis	van de Advent (3° kl.)
di. 29	18.30	H. Mis	van de Advent (3° kl.); ged. H. Saturninus, mart.
wo. 30	7.15	H. Mis	H. Andreas, Apostel (2° kl.); ged. van de Advent

Activiteiten in Gerwen

Catechismusonderricht: Zaterdag 5 en 19 november

- Kleine kinderen: 10.00-10.45 uur en 10.55-11.40 uur (A. Coolen)
- Grote kinderen: 10.00-10.45 uur en 10.55-11.40 uur (paters)

Eucharistische Kruisvaarders: geen bijeenkomst in november

Geloofsverdieping voor volwassenen: geen bijeenkomst in november

Kerstmarkt: zondag 6 november

Derde Orde: bijeenkomst 12 november

Patroonsfeest St. Clemens: zondag 27 november

Gebedsinitiatief: na de Hoogmis op de eerste zondag van de maand

- Heren: 1. bekeringen en 2. heiliging van het familieleven
- Dames: 3. roepingen

Kalender Leiden

November

di.	1	19.00	Hoogmis	Allerheiligen (1 ^e kl.), verplichte feestdag
wo.	2	10.30	Requiem (2)	Allerzielen (1 ^e kl.)
		aansl.	Requiem (3)	
		19.00	gezongen Requiem (1)	
do.	3	19.00	H. Mis	Eerste donderdag v.d. maand, Votiefmis van O.H.J.Chr. Hogepriester (3 ^e kl.)
vr.	4	18.00	Lof	
		19.00	H. Mis	Eerste vrijdag v.d. maand, Votiefmis v.h. H. Hart van Jezus (3 ^e kl.); ged. H. Carolus Borromeüs, biss. en bel.; ged. HH. Vitalis en Agricola, mart.
za.	5	9.00	H. Mis	Eerste zaterdag v.d. maand, Votiefmis v.h. Onbevlekt Hart van Maria (22 aug.) (3 ^e kl.); daarna uitstelling tot 13.00 uur
zo.	6	10.30	Hoogmis	25^e zondag na Pinksteren (5 ^e ingehaalde zondag na Driekoningen) (2 ^e kl.); <i>kinderzegen</i>
ma.	7	19.00	H. Mis	H. Willibrordus, patroon van Nederland (1 ^e kl.)
vr.	11	19.00	H. Mis	H. Martinus, biss. en bel. (3 ^e kl.); ged. H. Mennas, mart.
za.	12	9.00	H. Mis	H. Martinus I, paus en mart. (3 ^e kl.)
		10.20	Onderricht	Godsdienstlessen
zo.	13	10.30	Hoogmis	26^e zondag na Pinksteren (6 ^e ingehaalde zondag na Driekoningen) (2 ^e kl.)
vr.	18	-----	geen H. Mis	Wijding van de basilieken van de HH. Petrus en Paulus (3 ^e kl.)
za.	19	-----	geen H. Mis	H. Elizabeth, weduwe (3 ^e kl.); ged. H. Pontianus I, paus en mart.
zo.	20	10.30	Hoogmis	27^e en laatste zondag na Pinksteren (2 ^e klas); <i>koordag i.v.m. H. Cecilia</i>
vr.	25	-----	geen H. Mis	H. Catharina van Alexandrië, maagd en mart. (3 ^e kl.)
za.	26	9.00	H. Mis	H. Sylvester, abt (3 ^e kl.); ged. H. Petrus van Alexandrië, biss. en mart.
		10.20	Onderricht	Godsdienstlessen
zo.	27	10.30	Hoogmis	1^e zondag van de Advent (1 ^e kl.)
		13.00 uur		1 ^e voordracht
		13.45 uur		meditatie in stilte
		14.15 uur		2 ^e voordracht
Advents- bezinning		15.00 uur		Lof met Rozenhoedje
		16.00 uur		einde

Activiteiten in Leiden

Catechismusonderricht: Zaterdag 12 en 26 november

- Kleine kinderen: 10.20-12.00 uur (E. van den Nouwland)
- Grote kinderen: 10.20-12.00 uur (paters)

Eucharistische Kruisvaarders: bijeenkomst op zondag 6 november

Jong Katholiek Initiatief: bijeenkomst op zondag 13 november

Koordag i.v.m. H. Cecilia: zondag 20 november

Adventsbezinning: zondag 27 november

Hoogmissen St. Willibrord- kerk Utrecht

**Alle zondagen
in november
17.00 uur**

In november dagelijks een volle aflat voor de zielen in het vagevuur!

Algemene voorwaarden:

- gaan biechten (eventueel 8 dagen vóór of na),
- de H. Communie ontvangen,
- gebed tot intentie van de Heilige Vader,
- uitsluiting van alle gehechtheid aan iedere zonde, zelfs de dagelijkse zonde,
- de bedoeling hebben de volle aflat werkelijk te verdienen.

Dag van Allerzielen:

- bezoek brengen aan een kerk, publieke of half publieke kapel, met de bedoeling te bidden voor de zielen,
- Onze Vader en 1 Credo bidden tot intentie van de Heilige Vader.

1 t/m 8 november:

- bezoek brengen aan een kerkhof,
- gebed voor de zielen in het vagevuur en tot intentie van de Heilige Vader.

Onze adressen in Nederland

Gerwen

Oude St. Clemenskerk
Heuvel 21
5674 RR Nuenen
Telefoon +31 (0)40 283 45 05
H. Mis zie pagina 46 e.v.

Leiden

Kapel O.L.V. van de Rozenkrans
Sumatrastraat 197
2315 BD Leiden
Telefoon +31(0)71 782 05 05 of
+31 (0)40 283 45 05
H. Mis zie pagina 48

Telefoontijden: maandag t/m zaterdag 09.30-12.00 en 14.00-17.30 uur.
In noodgevallen staan wij u vanzelfsprekend ook buiten deze tijden ter beschikking. Bovendien kunt u altijd een bericht op ons antwoordapparaat achterlaten of per e-mail met ons in contact treden.

E-mail adressen van de priesters

c.debeer@stpiusx.nl voor Pater C. de Beer
p.huyssegems@googlemail.com voor Pater K. Huyssegems

Bankrekening

Stichting St. Jozef Nuenen
Heuvel 23
5674 RR Nuenen
IBAN: NL11 INGB 0003 9907 90
BIC: INGBNL2A

Kerkrade

(Duitstalig)
Kerk St. Maria ter Engelen
Pannesheiderstraat 71
6462 EB Bleijerheide/Kerkrade
Telefoon +31 (0)45 567 13 97

De erediensten worden verzorgd door de priesters van de
Priorij St. Bonifacius
Bottroper Strasse 295
D-45356 Essen
Telefoon +49 (0) 20 166 49 22
Op zondag Hoogmis om 9.30 uur

District Benelux

*Brussel (Namen, Quiévrain en
Luxemburg)*

Christus Koning Priorij
Eendrachtstraat 37
1050 Brussel
Telefoon +32 (0)2 550 00 20

St. Jozefkerk
Frère - Orban Square
1040 Brussel
Telefoon +32 (0)474 860 755

- H. Mis
- zon- en feestdagen 8.00 uur
10.00 uur
 - ma. t/m za. 18.00 uur

Antwerpen

Priorij van het Allerheiligste Sacrament
Hemelstraat 21-23
2018 Antwerpen
Telefoon +32 (0)3 229 01 80

- H. Mis
- zon- en feestdagen 7.30 uur
10.00 uur
 - ma., di. 7.00 uur
 - wo, za. 7.30 uur
 - do., vr. 18.30 uur

Gent

Sint-Amanduskapel
Kortrijksesteenweg 139
9000 Gent
Telefoon +32 (0)3 229 01 80

- H. Mis
- zon- en feestdagen 10.00 uur

Colofon

Uitgever

Priesterbroederschap St. Pius X

Redactie

Pater C. de Beer
Priorij St. Clemens
Heuvel 23
5674 RR Nuenen
Telefoon +31 (0)40 283 45 05

Giften ter ondersteuning

Uw giften ter ondersteuning van ons werk zijn zeer welkom: ze vormen de enige financiële steun voor het apostolaat van de Priesterbroederschap St. Pius X in Nederland. Voor uw overschrijving kunt u gebruik maken van

- internetbankieren,
- een automatische machtiging, of
- de hierbij ingesloten acceptgirokaart.

U vindt ons ook op internet

- www.stpiusx.nl
- www.stpiusx.be

Biechtgelegenheid

Op zon- en verplichte feestdagen: drie kwartier vóór de H. Mis, eventueel ook na de H. Mis.

Stipendium voor de H. Mis

Het stipendium voor een H. Mis bedraagt: € 17,00.

KATHOLIEKE CATECHISMUS (OVER DE KERKELIJKE CRISIS)

- 3 De godsdienstvrijheid
- 10 Het oecumenisme

DE LITANIE VAN ONZE-LIEVE-VROUW

- 13 Oorsprong van de Litanie van O. L. Vrouw
- 17 Inleiding van de Litanie

TERUGBLIKKEN

- 20 Feest van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans
- 21 JKI-reis naar Luxemburg

EUCHARISTISCHE KRUISTOCHT

- 28 Uitleg van de intentie
- 35 Allerheiligenfeest
- 41 Schatkisten
- 42 Puntje
- 43 Bijbelse Geschiedenis

VAN DE PRIORIJ

- 45 Jaarprogramma
- 45 Onze overledenen
- 45 Collecten in augustus
- 46 Kalender Gerwen
- 48 Kalender Leiden
- 49 Aankondiging voor de St. Willibrordkerk in Utrecht
- 49 In november: dagelijks een volle aflaat voor de zielen in het vagevuur!
- 50 Onze adressen in Nederland
- 51 District Benelux
- 51 Colofon